

Lagrådsremiss

Ändringar i lagen (1989:41) om TV-avgift m.m.

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 12 januari 2006

Ibrahim Baylan

Knut Weibull
(Utbildnings- och kulturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att det i lagen om TV-avgift (1989:41) införs en bestämmelse som anger att TV-avgiften skall finansiera radio- och TV i allmänhetens tjänst och sådan verksamhet som är direkt anknuten till den. Det föreslås även att en definition av begreppet TV-mottagare förs in i lagen.

Vidare föreslås att avgiftsskyldigheten för TV-avgift skall upphöra vid tidpunkten för den avgiftsskyldiges dödsfall under vissa förutsättningar. Det lägsta beloppet för återbetalning av avgift föreslås höjas från 100 till 150 kronor.

Slutligen föreslås en ändring i radio- och TV-lagen (1996:844) som innebär att Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen kan förelägga en tillståndshavare att lämna upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	4
2	Lagförslag.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift	5
2.2	Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).....	9
3	Ärendet och dess beredning.....	13
4	Utgångspunkter.....	14
5	Gällande rätt	14
5.1	Yttrandefrihetsgrundlagen	14
5.2	Radio- och TV-lagen.....	15
5.3	Lagen om TV-avgift	16
6	Avgiftssystemet	17
6.1	TV-mottagare i dagens lag om TV-avgift.....	17
6.2	Konvergensutveckling	18
6.3	Teknikutveckling avseende distribution och apparatur för radio och TV	18
6.3.1	Utsändning och vidareändring av TV-signaler.....	19
6.3.2	Mottagning av TV i dag – teknisk utrustning och distributionssätt	19
6.4	Finansiering, avgiftsskyldighet och innehav av TV	21
7	Övriga avgiftsfrågor	26
7.1	Betalningsskyldighet vid dödsfall.....	26
7.2	TV-avgift vid olika boendeformer	27
7.3	Kontrollavgift m.m.	29
7.4	Tillgång till personuppgifter om make från SPAR.....	30
8	Förutsättningar för myndigheternas tillsyn	31
8.1	Bakgrund och allmänna utgångspunkter.....	31
8.2	Överväganden och förslag	32
9	Ikraftträdande m.m.	35
9.1	Lagen om TV-avgift	35
9.2	Radio- och TV-lagen.....	36
10	Ekonomiska konsekvenser	36
10.1	Lag om TV-avgift	36
10.2	Radio- och TV-lagen.....	37
11	Författningskommentarer	37
11.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift	37
11.2	Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).....	39
Bilaga 1	Sammanfattning (SOU 2005:2).....	42
Bilaga 2	Författningsförslag i aktuella delar.....	51

Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser	58
Bilaga 4	Sammanfattning av betänkandet (SOU 2004:39) avseende aktuella delar	59
Bilaga 5	Författningsförslag i aktuella delar.....	62
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna	84

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift,
2. lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:41) om TV-avgift
dels att 24 § skall upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 24 § skall utgå,
dels att i 6, 9, 10, 12–15, 17–21, 23, 25 och 27 §§ orden ”bolaget” och ”Bolaget” i olika böjningsformer skall bytas ut mot ”RIKAB”,
dels att nuvarande 1 och 2 §§ skall betecknas 2 a och 2 b §§,
dels att rubriken närmast före 1 § skall sättas närmast före 2 a §,
dels att rubriken till lagen skall ha följande lydelse,
dels att 2 a, 5, 7, 8, 11 och 29 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas två nya bestämmelser, 1 och 2 §§ samt närmast före 1 och 2 §§ två nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag (1989:41) om TV-avgift

Lag (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

Finansiering

1 §

Radio- och TV i allmänhetens tjänst, och verksamhet som är direkt anknuten till den, skall finansieras med en TV-avgift enligt denna lag under förutsättning att sändningstillstånd enligt 2 kap. 2 § radio och TV-lagen (1996:844) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten och tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Sändningar av radio och TV som avses i första stycket och som är riktade till Sverige, skall vara tillgängliga för allmänheten utan villkor om annan betalning än TV-avgiften.

Definitioner

2 §

En TV-mottagare är en sådan teknisk utrustning som är avsedd för att ta emot utsändning eller vidareutskick av TV-program, även om utrustningen också kan användas för annat ändamål.

2 a §

Den som innehar en TV-mottagare skall betala TV-avgift för mottagaren till Radiotjänst i Kiruna Aktieföretag.

Den som innehar en TV-mottagare skall betala TV-avgift till Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB).

5 §¹

Skyldigheten att betala TV-avgift omfattar inte TV-mottagare som finns i anläggningar eller lokaler som är avsedda för annat än bostadsändamål eller i fortskaffningsmedel, om mottagaren på grund av en särskilt vidtagen åtgärd inte kan användas för att ta emot TV-program.

Skyldighet att betala TV-avgift finns inte vid innehav av TV-mottagare som finns i anläggningar eller lokaler som är avsedda för annat än bostadsändamål eller i fortskaffningsmedel, om mottagaren på grund av en särskilt vidtagen åtgärd inte kan användas för att ta emot TV-program.

7 §²

TV-avgiften är 1 968 kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om 492 kronor.

Varje post avser en avgiftsperiod om tre månader och skall betalas senast sista vardagen före avgiftsperiodens början.

För innehav av TV-mottagare under tiden före den första avgiftsperioden skall avgiften betalas med så stort belopp i förhållande till årsavgiften som motsvarar innehavstiden. Beloppet avrundas nedåt till jämnt antal kronor.

RIKAB får, efter avtal med den avgiftsskyldige, besluta dels att TV-avgift skall betalas i andra poster och vid andra tidpunkter än som anges i andra stycket, dels att avgiften inte skall aviseras enligt 10 §.

¹ Senaste lydelse 2005:537.

² Senaste lydelse 2005:1091.

8 §³

Den som blir innehavare av en TV-mottagare och som är avgiftsskyldig för innehavet, skall senast 15 dagar därefter anmäla innehavet till *bolaget*.

Yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning i detaljhandeln av TV-mottagare skall av överlåtaren respektive uthyraren anmälas till *bolaget inom den tid som regeringen bestämmer*. Anmälan skall innehålla de uppgifter som behövs för *fastställandet av avgiftsskyldigheten för innehavet av TV-mottagaren*.

Den som förvärvar eller hyr en TV-mottagare av någon enligt andra stycket eller av den som företräder honom eller henne är skyldig att på begäran lämna överlåtaren eller upplåtaren de uppgifter som överlåtaren eller upplåtaren behöver för att fullgöra sin anmälningskyldighet.

Den som blir innehavare av en TV-mottagare och som är avgiftsskyldig för innehavet, skall senast 15 dagar därefter anmäla innehavet till *RIKAB*.

Yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning i detaljhandeln av TV-mottagare skall anmälas av överlåtaren respektive uthyraren till *RIKAB före utgången av kalendermånaden närmast efter överlåtelsen eller uthyrningen*. Anmälan skall innehålla de uppgifter som behövs för att *fastställa avgiftsskyldigheten*.

11 §⁴

TV-avgift skall betalas till dess att den avgiftsskyldige har anmält hos *bolaget* att hans eller hennes avgiftspliktiga innehav har upphört.

Avgift som avser tid efter det att sådan anmälan har kommit in till *bolaget* skall betalas tillbaka till den avgiftsskyldige. Om beloppet är lägre än 100 kr, betalas det dock inte tillbaka.

TV-avgift skall betalas till dess att den avgiftsskyldige har anmält att hans eller hennes avgiftspliktiga innehav har upphört *och anmälan har kommit in till RIKAB*.

Om den avgiftsskyldige avlider upphör avgiftsskyldigheten per dödsdagen, om en anmälan som avses i första stycket kommer in till RIKAB inom tre månader från denna dag.

TV-avgift som avser tiden efter det att *avgiftsskyldigheten har upphört enligt första eller andra stycket* skall betalas tillbaka till den avgiftsskyldige *eller dödsboet*. Om beloppet är lägre än 150 kr, betalas det dock inte tillbaka.

29 §⁵

De avgiftsbelopp som *bolaget* tar emot skall minst månadsvis föras över till Riksgäldskontoret.

Medlen skall omedelbart

De avgiftsbelopp som *RIKAB* tar emot skall minst månadsvis föras över till Riksgäldskontoret.

Medlen skall omedelbart

³ Senaste lydelse 1996:852.

⁴ Senaste lydelse 1997:1164.

⁵ Senaste lydelse 1997:1164.

placeras på räntebärande räkning placeras på räntebärande räkning
där. *Radiotjänst i Kiruna* där. *RIKAB* svarar för
Aktiebolag svarar för förvaltningen av medlen.
förvaltningen av medlen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2.2 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och TV-lagen (1996:844)¹
dels att 9 kap. 7, 9 och 10 §§ skall upphöra att gälla,
dels att nuvarande 9 kap. 11 och 12 §§ skall betecknas 9 kap. 9 och 10 §§,
dels att 3 kap. 2 §, 9 kap. 5 §, 10 kap. 9 § och 13 kap. 3 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 9 kap. 7 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §²

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,
2. sända under en viss minsta tid,
3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,
4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,
5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,
6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,
7. använda en viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor,
8. använda vissa radiosändare,
9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,
10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,
11. sända genmälen,
12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,
13. sända ett mångsidigt programutbud,
14. regionalt sända och producera program,
15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,
16. *till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna*

¹ Senaste lydelse av
9 kap. 7 § 2001:1046
9 kap. 9 § 2001:1046
9 kap. 10 § 2001:1046.

² Senaste lydelse 1998:1713.

lag,

17. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

18. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

16. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

17. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

9 kap.

5 §²

På begäran av Radio- och TV-verket skall den som sänder TV-program över satellit *eller med stöd av tillstånd av regeringen* lämna upplysningar om vem som äger företaget och på vilket sätt verksamheten finansieras.

På begäran av Radio- och TV-verket skall den som sänder TV-program över satellit lämna upplysningar om vem som äger företaget och på vilket sätt verksamheten finansieras.

7 §

På begäran av Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen skall den som bedriver verksamhet som är tillståndspliktig enligt lagen tillhandahålla myndigheterna de upplysningar och handlingar som behövs för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

10 kap.

9 §³

Den som åsidosätter de bestämmelser som anges i denna paragraf får föreläggas att följa bestämmelserna. Ett föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

² Senaste lydelse 2001:1046.

³ Senaste lydelse 2001:272.

1. närradiosändningars och lokalradiosändningars innehåll samt skyldighet att i lokalradio sända eget material och program med lokal anknytning (5 kap. 11 § 2 och 3, 6 kap. 6, 7 och 7 a §§),

2. beteckningar (6 kap. 9 §),

3. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarföretag (8 kap. 1, 2 och 4 §§),

4. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4–7 §§),

4. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4–6 §§),

5. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

6. *skyldighet att lämna upplysning om sändningstider i närradio (9 kap. 9 § första stycket),*

7. *skyldighet att lämna upplysningar om programinnehåll (9 kap. 9 § andra stycket),*

8. varning (6 kap. 2 §),

6. varning (6 kap. 2 §),

9. *skyldighet att lämna uppgifter till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 10 §), eller*

10. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 11 §).

7. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 9 §), *eller*

8. *skyldighet att lämna upplysningar och handlingar enligt 9 kap. 7 §.*

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 5–10 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–6 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 5 och 6 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 5–8 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–5 och 8 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 5 och 8 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

13 kap.

3 §⁴

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV *eller* Radio- och TV-verket om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–3 och 8–10 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket *eller* Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–3 och 6–8 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 9 och 10 samt 10 § gäller omedelbart,

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 7 och 8 samt 10 § gäller omedelbart, om

⁴ Senaste lydelse 2001:272.

om inte något annat förordnas. inte något annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

3 Ärendet och dess beredning

Ändringar i lagen om TV-avgift

Regeringen beslutade den 9 oktober 2003 att bemyndiga chefen för Kulturdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att ta fram ett underlag beträffande vissa frågor om finansieringen av verksamheten inom radio och TV i allmänhetens tjänst under nästa tillståndsperiod. Den särskilda utredaren fick bl.a. i uppdrag att se över reglerna för avgiftsskyldighet i syfte att anpassa dem till den tekniska utvecklingen samt analysera om övergången till digitala marksändningar medför några konsekvenser för lagen om TV-avgift. Utredningen antog namnet Utredningen om finansiering m.m. av radio och TV i allmänhetens tjänst.

Regeringen beslutade om tilläggsdirektiv till utredningen den 13 maj 2004 (dir. 2004:68).

I januari 2005 överlämnade utredningen betänkandet Radio och TV i allmänhetens tjänst – Finansiering och skatter, (SOU 2005:2). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag i de delar som behandlas i denna remiss finns i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning av remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Utbildnings- och kulturdepartementet (dnr U2005/1412/Me).

Ändringar i radio- och TV-lagen

Regeringen beslutade den 8 juni 2000 att bemyndiga chefen för Kulturdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att analysera och överväga behovet av ändringar i framförallt radio- och TV-lagen (1996:844) och lagen (1989:41) om TV-avgift samt föreslå de lagändringar som föranleds av övervägandena (dir. 2000:43). Utredningen antog namnet Radio- och TV-lagsutredningen.

Regeringen beslutade om tilläggsdirektiv till utredningen den 1 februari 2001 (dir. 2001:11), den 13 mars 2003 (dir. 2003:30), den 21 augusti 2003 (dir. 2003:100) och den 9 oktober 2003 (dir. 2003:121).

I mars 2004 överlämnade utredningen delbetänkandet Nytt regelverk för marksänd digital-TV (SOU 2004:39). En sammanfattning av delbetänkandet i de delar som behandlas i denna remiss finns i *bilaga 4*. Delbetänkandets lagförslag i de delar som behandlas i denna remiss finns i *bilaga 5*.

Delbetänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Utbildnings- och kulturdepartementet (dnr U2005/466/Me).

4 Utgångspunkter

Avgiftssystemet och övriga avgiftsfrågor

I betänkandet Radio och TV i allmänhetens tjänst – Finansiering och skatter lämnas förslag som innebär att det i stället för dagens TV-avgift skall införas en s.k. medieavgift. Medieavgiften skall enligt utredningens förslag vara möjlig att belägga med mervärdesskatt. I betänkandet lämnas också förslag som innebär att en direktfinansiering införs. Detta skulle medföra att avgifterna tillfaller programföretagen direkt utan att riksdagen först skall fatta beslut om att betala ut medlen. I denna lagrådsremiss behandlas endast utredningens förslag om en anpassning av avgiftssystemet till den tekniska utvecklingen. Vidare behandlas utredningens förslag om betalningsskyldigheten för TV-avgift vid dödsfall, TV-avgift vid olika boendeformer, kontrollavgift och RIKAB:s tillgång till folkbokföringsuppgifter.

Det finns flera skäl till varför regeringen i dagsläget inte anser det lämpligt att genomföra utredningens förslag om momsbeläggning av TV-avgiften. En rad remissinstanser har ifrågasatt om den föreslagna mervärdesskattesatsen på sex procent kommer att vara möjlig att införa och bibehålla och har bl.a. hänvisat till det utredningsarbete som pågår kring ett eventuellt införande av en enhetlig momssats.

Utredningen har pekat på att de ekonomiska konsekvenserna för programföretagen kan bli mycket långtgående om skattesatsen på TV-avgiften blir väsentligt högre än vad utredningen föreslår. En sådan högre momssats skulle leda till att programbolagens nettointäkter urholkas vid en oförändrad TV-avgiftsnivå. Alternativt skulle TV-avgiften behöva höjas mycket kraftigt för att behålla nivån på nettointäkterna. Utredningen har också visat att det finns särskilda svårigheter att införa moms under nästa tillståndperiod med hänsyn till att den s.k. distributionskontoskulden under de närmaste åren skall återbetalas med hjälp av TV-avgifter.

Tillsyn m.m. inom området för radio och TV

I delbetänkandet Nytt regelverk för marksänd digital-TV lämnas förslag som i huvudsak rör frågor om ett fristående operatörsföretag och tillståndsgivning men också förslag som rör tillsyn m.m. inom området för radio och TV. I denna lagrådsremiss behandlas endast förslaget om att ge tillsynsmyndigheterna på radio- och TV-området möjlighet att få fram nödvändiga uppgifter, t.ex. genom föreläggande som kan förenas med vite.

5 Gällande rätt

5.1 Yttrandefrihetsgrundlagen

Enligt 1 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) är varje svensk medborgare gentemot det allmänna tillförsäkrad rätt att i

ljudradio, television och vissa liknande överföringar samt filmer, videogram, ljudupptagningar och andra tekniska upptagningar offentligen uttrycka tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst.

Av 1 kap. 3 § första stycket framgår att ett absolut censurförbud gäller för framförande av TV-program. Detta innebär att en myndighet eller annat allmänt organ inte får ställa upp krav på förhandsgranskning av ett TV-program eller meddela föreskrifter om åtgärder som hindrar offentliggörandet av ett TV-program på grund av dess innehåll. Att det får ske en granskning av innehållet i ett TV-program som sänts framgår av 7 kap. 4 § YGL.

Reglerna om källskyddet finns i 1 kap. 2 §, 2 kap. 1 § och 2 kap. 3–4 §§ YGL. Källskyddet innebär bl.a. att varje svensk medborgare är tillförsäkrad rätt att till bl.a. en TV-redaktion lämna uppgifter i vilket ämne som helst för offentliggörande i ett TV-program (1 kap. 2 §). Vidare har den som lämnat eller anskaffat ett meddelande för publicering i ett medium som skyddas av YGL i princip rätt att förbli anonym (2 kap. 1 §). Journalister och andra som har tagit befattning med tillkomsten eller spridningen av en framställning som publicerats i en av YGL skyddad form har tystnadsplikt i fråga om vad de erfarit om vem som är upphovsman till framställningen eller har tillhandahållit den för offentliggörande eller framträtt i den eller lämnat ett meddelande som varit avsett för publicering i framställningen (2 kap. 3 §). Enligt 2 kap. 4 § gäller ett förbud för myndigheterna och andra allmänna organ att forska efter nyhetsförmedlingens källor.

Av 3 kap. 2 § YGL följer att friheten att sända TV-program på annat sätt än genom tråd får regleras genom lag som innehåller föreskrifter om tillstånd och villkor att sända.

5.2 Radio- och TV-lagen

Regler om tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program finns i radio- och TV-lagen (1996:844). Där föreskrivs i 2 kap. 1 § att det krävs tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program med hjälp av radiovågor på frekvens under 3 gigahertz. Tillståndsplikten är motiverad av den begränsade tillgången på frekvenser. Sändningar i tråd eller satellit är däremot tillståndsfria.

Enligt 2 kap. 2 § är det regeringen som meddelar tillstånd att sända TV-program. Därutöver har Radio- och TV-verket, enligt lagrummets fjärde stycke, en möjlighet att meddela tillstånd att sända TV-program under en begränsad tid om högst två veckor.

Lagens tredje kapitel innehåller bestämmelser om sändningar med tillstånd av regeringen. I 3 kap. 1 § föreskrivs att sändningstillstånd som meddelas av regeringen får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i ljudradion och televisionen. Enligt 3 kap. 1 § andra stycket får ett sändningstillstånd därutöver förenas med villkor som anges i 2–4 §§.

I 3 kap. 2 § finns en katalog med villkor som kan uppställas i sändningstillstånd. Av punkten 16 framgår att det får föreskrivas en

skyldighet att till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt radio- och TV-lagen.

I 9–11 kap. regleras frågor om granskning och tillsyn över radio- och TV-verksamhet samt vilka reaktioner som kan bli aktuella vid överträdelse av bestämmelser i RTVL eller villkor för sändningsrätten.

Enligt 9 kap. 2 § övervakar Granskningsnämnden för radio och TV genom granskning i efterhand om sända program står i överensstämmelse med denna lag och de villkor som kan gälla för sändningarna.

Av 10 kap. 8 § framgår att Granskningsnämnden för radio och TV får besluta att den sändande på lämpligt sätt skall offentliggöra nämndens beslut när nämnden funnit att någon har brutit mot villkor som beslutats med stöd av bl.a. 3 kap. 2 §.

Vid överträdelse av bestämmelserna om reklam, annan annonsering eller sponsring kan i de flesta fall programföretaget åläggas att betala en särskild avgift (10 kap. 5 och 6 §§). Påförande av särskild avgift prövas enligt 12 kap. 4 § av Länsrätten i Stockholms län på ansökan av Granskningsnämnden för radio och TV. Överträdelser av vissa bestämmelser sanktioneras emellertid enligt marknadsföringslagen (1995:450).

5.3 Lagen om TV-avgift

Lagen om TV-avgift innehåller regler om avgiftsskyldighet, avgiftens storlek, regler om handläggning av ärenden, avgiftskontroll samt en regel om förvaltning av avgiftsmedel.

De TV-avgiftsmedel som inflyter finansierar i dag, helt eller delvis, de tre programbolagen SVT AB, SR AB och UR AB, intresse-/dotterbolagen Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) och Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF) och Granskningsnämnden för radio och TV. TV-avgiftsmedlen samlas på rundradiokontot hos Riksgäldskontoret. Kontot förvaltas av Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB).

Enligt 1 § lag om TV-avgift skall den som innehar en TV-mottagare betala TV-avgift till RIKAB. Avgiftsskyldigheten omfattar såväl enskilda som företag.

Av 2 § första stycket framgår att en enda avgift betalas för samtliga TV-mottagare som är avsedda att användas i innehavarens hushåll. I 2 § andra stycket begränsas avgiftsskyldigheten ytterligare. Enligt bestämmelsen skall en enda TV-avgift betalas för samtliga TV-mottagare som ”finns på samma butiks- eller demonstrationsställe för mottagare eller finns inom samma sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag, om TV-mottagarna är avsedda att användas av dem som får vård”.

Enligt 3 § gäller att för varje påbörjad grupp om tio TV-mottagare betalas en enda TV-avgift, om mottagarna innehas av samma statliga myndighet, eller innehas av samma avgiftsskyldig och används antingen i hotell- eller pensionatsrörelse eller i anläggningar eller lokaler som är avsedda för annat än bostadsändamål eller i fortskaffningsmedel som är avsedda för yrkesmässig trafik.

I 5–6 §§ finns det bestämmelser om undantag från avgiftsskyldigheten. Vidare finns det i 7 § bestämmelser om avgiftens storlek och hur avgiften skall betalas.

Enligt 8 § första stycket i lagen om TV-avgift skall den som blir innehavare av en TV-mottagare och som är avgiftsskyldig för innehavet senast 15 dagar därefter anmäla innehavet till RIKAB. Enligt andra stycket skall yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning i detaljhandeln av TV-mottagare anmälas av överlåtaren respektive uthyraren till RIKAB inom den tid som regeringen bestämmer.

Enligt 11 § gäller att TV-avgift skall betalas till dess att den avgiftsskyldige har anmält hos RIKAB att hans eller hennes avgiftsskyldighet har upphört.

I lagen finns det vidare bestämmelser om att RIKAB kan ompröva beslut om avgiftsskyldighet och att RIKAB om vissa förutsättningar är uppfyllda kan efterge fordringar.

Av 21 § framgår att RIKAB:s beslut i ärenden om omprövning får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I övrigt får RIKAB:s beslut inte överklagas.

Av 22 § följer att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 8 § första eller andra stycket döms till böter.

I 25–27 §§ finns bestämmelser om särskild avgiftskontroll.

6 Avgiftssystemet

6.1 TV-mottagare i dagens lag om TV-avgift

Avgiftsskyldigheten i lagen (1989:41) om TV-avgift är kopplad till innehav av en TV-mottagare. Det är själva innehavet av en TV-mottagare som utlöser avgiftsskyldighet. Vad som är en TV-mottagare i lagens mening framgår av förarbetena till lagen om TV-avgift (prop. 1988/89:18). Den tekniska beskrivningen avser apparater som tar emot rundradiosändning som sker med analog utsändningsteknik. TV-signalerna skall kunna återges i den innehavda tekniska utrustningen. En TV-mottagare kan enligt förarbetena tekniskt närmast beskrivas som en anordning för mottagning av sådana etersändningar ("radiosändningar") och trådsändningar som förmedlar rörliga bilder. Begreppen radiosändning och trådsändning skall enligt förarbetena ha samma innebörd som i radiolagen (1966:755)⁷.

Enligt förarbetena finns det apparater som med denna definition kan utgöra TV-mottagare, fastän de i dagligt tal kallas något annat. En sådan apparat är videobandspelaren, särskilt de som är stationära. En annan sådan apparat är den utrustning som behövs för mottagning av TV-program från satelliter. I all sådan utrustning ingår en inomhusenhet och den är i sig en TV-mottagare. Det bör enligt förarbetena till lagen om TV-avgift observeras att det pågår en utveckling mot olika varianter av system-TV-apparater. Sådana anläggningar har separat tuner, bildskärm

⁷ Lagen upphävd genom lag 1996:844.

och högtalare ungefär på det sätt stationära ljudanläggningar ofta har. En sådan tuner är i sig en TV-mottagare.

I fråga om en ordinär TV-mottagare bör man skilja mellan mottagardelen och presentationsdelen, dvs. framför allt bildskärmen. Det från avgiftssynpunkt viktiga är enligt förarbetena mottagardelen, i synnerhet en kanalväljare. I förbindelse med den knappsats med vilken manövreringen sker avgör kanalväljaren vilken av de tillgängliga programkanalerna som mottagningen skall avse.

6.2 Konvergensutveckling

Den tekniska utveckling som pågår i dag innebär att teknisk utrustning och distributionssätt för IT-, tele- och medietjänster såsom radio och TV håller på att smälta samman till gemensam teknisk apparatur och gemensamma distributionssätt för mottagning och nyttjande av samtliga tjänster. IT-tjänster (datakommunikation), teletjänster och radio- och TV-tjänster kan erhållas i samma distributionsnät, oavsett om det rör sig om det fasta telenätet eller mobila telenät, kabelnät eller bredband via fiberkabel under förutsättning att det finns tillräcklig kapacitet i distributionsnätet för att hantera alla tjänster. En och samma tekniska utrustning kan komma att hantera såväl datakommunikation som Internet och radio- och TV-tjänster etc. Den tekniska utvecklingen i kombination med att marknader öppnats upp som tidigare varit reglerade har också inneburit ett ökat antal operatörer på marknaden. Genom nät som de själva äger eller hyr in sig på tillhandahåller de tjänster i paket som består av IT-, tele-, TV- och radiotjänster till enskilda abonnenter samt den tekniska utrustning som krävs för att ta del av tjänsterna (bildskärmar, projektorer, kablar och antenner).

Sedan tillkomsten av lagen om TV-avgift har teknikutvecklingen och den nya marknadssituationen för distribution inneburit att programföretagens utbud av radio- och TV-tjänster numera inte distribueras enbart i marknät utan även av kabel- och satellitoperatörer samt bredbands-, Internet- och mobiltelefonoperatörer. Detta ställer i sin tur krav på att den tekniska mottagarutrustningen är anpassad till olika former av distribution av radio och TV.

6.3 Teknikutveckling avseende distribution och apparatur för radio och TV

För närvarande pågår ett omfattande tekniskifte inom TV-distribution och TV-mottagning. Den analoga utsändningstekniken ersätts successivt med digital utsändningsteknik. Satellitsänd TV som primärt riktar sig till Norden är redan i dag helt digitaliserad. Enligt beslut av riksdagen skall det analoga marknätet för TV-distribution vara nedsläckt senast den 1 februari 2008 och ersättas av digitala marknät (prop. 2002/03:72, bet. 2002/03:KU33, rskr. 2002/03:196). Även för ljudradiomottagning och distribution av ljudradio sker teknikförändringar genom ökad användning av digital teknik.

TV kan i dag sändas analogt eller digitalt i marknät (bestående av marksändare dvs. master på marken), via satellit eller i kabelnät. Kabelnät matas från både satellit- eller marksändningar eller är direktmatade via kabel från TV-bolagen. TV kan även distribueras i s.k. IP-nät. Dessa är geografiskt eller marknadsmässigt avgränsade bredbandsnät och kan därför liknas vid kabelnät. Både radio och TV kan också sändas i öppna Internet-sändningar.

6.3.1 Utsändning och vidareändning av TV-signaler

TV-utsändning i marknätet eller via satellit sker genom radiovågor. TV-signaler förmedlas i marknätet genom master (sändare) och tas emot med antenn. Sändningar via kabel (kabel-TV eller IP-TV) består av ljuspulser eller elektromagnetiska signaler (beroende på vilken slags kabel signalen går i) och tas emot av det enskilda hushållet genom att kabeln är ansluten till fastigheten. När utsändning sker digitalt krävs en särskild digitalmottagare, en s.k. digital-TV-box, för att mottagning skall kunna ske.

Digitala signaler kan beskrivas som en följd av ettor och nollor. Varje sådan etta eller nolla kallas en bit och signalen kan ses som en serie av sådana bitar. Man får en bitström. Mycket förenklat är alltså en analog signal en våg medan en digital signal är en ström av ettor och nollor.

6.3.2 Mottagning av TV i dag – teknisk utrustning och distributionssätt

I dag tar de flesta hushåll och företag i Sverige emot analoga TV-utsändningar (rundradiosändningar) via mark- eller kabelnät med en traditionell TV-mottagare. Utsändningar i marknätet och i kabelnät sker också digitalt. Som nämnts i inledningen av avsnitt 6.3 har en övergång till enbart digitala sändningar i marknät inletts under hösten 2005. Digitala utsändningar sker också i satellit- eller IP-nät eller via Internet. Om mottagning via satellit räknas in blir antalet med digital mottagning i dag betydande. Antalet tittare med digital mottagning ökar successivt i takt med att det analoga marknätet släcks ned. För digital mottagning krävs att den analoga TV-mottagaren kompletteras med en digital-TV-box.

TV-tittande kan i dag också ske på andra sätt än via en traditionell TV-mottagare. TV-utsändning kan, genom olika distributionsnät, tas emot av såväl datorer som mobiltelefoner. En dator kan förses med ett TV-kort för mark-, kabel- eller satellitsänd digital-TV eller för analog mottagning. Presentationen av signalen från ett TV-kort kan ske på datorskärmen eller på en separat monitor eller skärm. Alternativt kan en separat TV-mottagare anslutas till datorn, vilket möjliggör att en TV-bild kan visas på datorns monitor. På marknaden utvecklas även s.k. handhållna enheter som kan komma att användas för ett flertal olika slags tjänster, bland annat TV-mottagning.

Analoga och digitala marksändningar

Analoga marksändningar kommer att kunna tas emot på vissa håll i landet fram till och med hösten 2007.

För att det enskilda hushållet skall kunna ta emot analog utsändning av TV-program som sker i marknätet krävs i dag en "vanlig" analog TV-apparat samt en antenn (egen antenn eller centralantenn). För att den enskilde skall kunna ta emot digital utsändning i marknätet från programföretagen krävs att TV-mottagaren kan ta emot digitala signaler. Antingen kan en digital-TV-box anslutas till den analoga TV-apparaten eller så finns den digitala mottagningen inbyggd i TV-mottagaren.

Marksändning av digital TV riktad till mobila apparater, s.k. handhållna enheter, pågår som pilotprojekt runt om i Europa.

Analoga och digitala kabelsändningar

Omkring hälften av alla TV-hushåll tar i dag emot TV via kabelnäten. Utsändningen i kabelnät kan ske analogt eller digitalt. I många nät sker både analog och digital utsändning.

För att de boende skall kunna ta emot TV-utbudet krävs att fastigheten är ansluten till kabelnätet och i likhet med vad som gäller för marksändningar att den enskilde har en analog TV-mottagare och en digital-TV-box som ansluts till den analoga mottagaren, om utsändning sker digitalt. Alternativt kan fastigheten eller samfälligheten ta emot sändningar via marknät eller satellit och överföra dessa till ett internt kabelnät.

Digitala satellitsändningar

Omkring 1 miljon hushåll i Sverige tar i dag emot TV via satellit. Numera sker satellitutsändning riktad primärt till Norden endast digitalt.

För att ta emot digital satellitsänd TV krävs liksom för mark- respektive kabelsändningar, en analog mottagare med ansluten digital-TV-box. Dessutom krävs en särskild antenn, parabolantenn. Eftersom sändningarna över satellit av upphovsrättsliga skäl sker krypterat krävs också en särskild teknisk utrustning med programkort för mottagning.

IP-TV – Bredbands-TV

IP TV är ett digitalt distributionssätt som ännu är i utvecklingsfasen men som förväntas kunna bli ett vanligt distributionssätt för TV-sändningar. IP står för Internet Protocol och är en teknik som bl.a. används för att distribuera TV i IT-infrastrukturer (nät) med hög överföringskapacitet, s.k. bredband. IP-TV, eller bredbands-TV, kommer antagligen att användas för både rundradiosändningar och video-on-demand.

Den tekniska utrustning som krävs för att ta emot IP-TV är en TV-apparat eller en dator med ansluten digital-TV-box. Digital-TV-boxen måste vara ansluten till bredbandsnätet.

Sändningar över Internet

En förhållandevis ny distributionsform för radio och TV är radio- och TV-utsändning över Internet (webb-TV och webb-radio). Internet är ett eget nät för distribution av text, ljud och bild. Alla sändningar över Internet är digitala.

För att kunna ta emot TV-sändning via Internet krävs en dator med Internetuppkoppling. Radioutsändningar, t.ex. från Sveriges Radio, är ofta åtkomliga direkt över Internet. TV-sändningar sker däremot oftast på begäran, och avser då enskilda program eller programinslag som man kan se när som helst, s.k. "on-demand". TV-sändningar kan också "streamas", dvs. ske i form av en rundradiosändning som sänds ut direkt och sker utan individuell begäran. Av bl.a. tekniska skäl sker detta fortfarande i liten utsträckning.

SVT avser för närvarande inte att bedriva rundradiosändningar på Internet annat än i begränsad utsträckning. Företagets serverkapacitet tillåter inte detta. Det är också i praktiken omöjligt för SVT att garantera att signalen kommer fram till mottagaren i rätt tid och med acceptabel kvalitet. Dessutom är det svårt att hindra okontrollerad spridning av upphovsrättsligt skyddat material vid utsändning av TV via Internet.

Distributionssätt för programföretagens utbud

Hela eller utvalda delar av utbudet från radio och TV i allmänhetens tjänst distribueras i dag på de plattformar som beskrivits ovan dvs. i analogt respektive digitalt marknät, i sändningar i analoga respektive digitala kabelnät, via satellit (endast digitalt), digital IP-TV (vissa pilotprojekt pågår i dag) samt utsändning av ett begränsat utbud av TV och mera omfattande utbud av radio via programföretagens hemsidor på Internet.

6.4 Finansiering, avgiftsskyldighet och innehav av TV

Regeringens förslag: I lagen om TV-avgift anges att TV-avgiften skall finansiera radio- och TV i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den. En definition av begreppet TV-mottagare införs i lagen. TV-mottagare definieras i lagen som en sådan teknisk utrustning som är avsedd för att ta emot utsändning eller vidareutskickning av TV-program även om utrustningen också kan användas för annat ändamål.

Utredningens förslag: En medieavgift införs som är betalningen för rätten att ta del av utsändningar från SVT, SR och UR och finansierar dess verksamheter. En definition av begreppet TV-mottagare införs i lagen som innebär en utvidgning i förhållande till beskrivningen i förarbetena. TV-mottagare skall definieras som sådan teknisk utrustning som kan ta emot utsändning eller vidareutskickning av TV-program från SVT, SR och UR. Skyldighet att betala medieavgift skall dock inte föreligga vid innehav av sådan teknisk utrustning som endast genom anslutning till Internet tar emot utsändning eller vidareutskickning av TV-program från SVT, SR och UR.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser, bl.a. *Ekonomistyrningsverket, Kamrarrätten i Sundsvall, Teracom AB, Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS) m.fl., Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges författarförbund och Teaterförbundet*, tillstyrker förslagen att finansieringen skall lösas med avgifter och utvidgningen av begreppet TV-mottagare.

Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Utbildningsradio (UR) anser att definitionen av TV-mottagare inte är tydlig när det gäller under vilka förutsättningar avgiftsskyldighet föreligger. Programbolagen ifrågasätter om rekvisitet att TV-mottagaren skall kunna ta emot utsändning eller vidareutsändning av program från SVT och UR är nödvändigt. Programbolagen anser vidare att lagstiftningen inte bör vara konstruerad så den uppmuntrar enskilda att välja mottagningsform som innebär att ingen avgiftsskyldighet föreligger, eller att operatörer eller fastighetsägare erbjuder mottagningsform med samma syfte. De ifrågasätter vidare förslaget om avgiftsfrihet vid mottagning av TV via Internet.

Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) anser att förslaget kommer att medföra svårigheter att fastställa om avgiftsskyldighet föreligger eftersom uppgifter saknas om vad enskilda eller företag har för möjligheter att ta emot utsändningar eller vidareutsändningar från SVT och UR.

Tidningsutgivarna avstyrker att avgiften skall kallas medieavgift eftersom det ger betalarna intrycket av att avgiften uttas för alla medier.

Länsrätten i Norrbottens län avstyrker förslagen och anser att public service-verksamheten bör finansieras via skattemedel.

Post- och Telestyrelsen och *Telia Sonera* ifrågasätter förslaget om att mobila enheter skall omfattas av avgiftsskyldigheten. Vidare ifrågasätts att detaljhandeln skall åläggas att rapportera försäljningen av mobiltelefoner till RIKAB. De ifrågasätter också undantaget från avgiftsskyldighet vid mottagning av TV via Internet.

Skälen för regeringens förslag

Finansiering

Ett grundläggande villkor för radio- och TV i allmänhetens tjänst i Sverige har under alla år varit att verksamheten, framför allt från publicistisk synpunkt, skall vara oberoende från såväl staten som olika intresseorganisationer och andra maktgrupper i samhället. Riksdagen och regeringen har ett ansvar för att programverksamheten i allmänhetens tjänst uppfyller uppställda krav på mångsidighet, hög kvalitet, tillgänglighet, hänsyn till minoritetsintressen m.m. Dessa krav framgår av bl.a. sändningstillstånd och anslagsvillkor.

För att garantera en stark radio och TV i allmänhetens tjänst måste programföretagen ges tillräckliga resurser för att kunna utföra sitt uppdrag. Samtidigt bör inte finansieringssättet begränsa företagens oberoende eller på annat sätt påverka programverksamheten på ett sätt som kan strida mot uppdraget.

Radio- och TV-verksamhet i Sverige har alltsedan 1920-talet finansierats med särskilda avgifter. De TV-avgiftsmedel som inflyter

finansierar i dag verksamheten vid de tre programföretagen SVT AB, SR AB och UR AB. Programföretagen får under året en löpande tilldelning av avgiftsmedel i enlighet med ett årligt riksdagsbeslut och de årliga anslagsvillkoren som fastställs av regeringen.

Regeringen anser att TV-avgiften är den finansieringsform som bäst förenar en solidarisk betalningsform med goda förutsättningar för en oberoende och icke-kommersiell verksamhet. Några av remissinstanserna har anfört att radio och TV i allmänhetens tjänst i stället borde finansieras av skattemedel. Detta är emellertid inte lämpligt eftersom programföretagen i så fall riskerar att bli mer bundna till statsmakterna. Finansiering via statsbudgeten skulle dessutom öka osäkerheten kring resursnivån för programföretagen, eftersom medelstillelningen till programföretagen skulle bli föremål för prövning i budgetprocessen varje år.

Lagen om TV-avgift reglerar skyldigheten att betala TV-avgift för den som innehar en TV-mottagare. I lagen saknas bestämmelser om hur dessa avgiftsmedel skall användas. I praktiken har detta dock varit klarlagt sedan riksdagsbeslutet 1924 om en radiolicens. Medlens användning bestäms genom de beslut som riksdagen årligen fattar om dispositionen av medel ur rundradiokontot och av de anslagsvillkor som regeringen meddelar för programföretagens del.

Eftersom avsikten är att radio och TV i allmänhetens tjänst även i framtiden skall finansieras med TV-avgiftsmedel anser regeringen att det är lämpligt att detta slås fast i lagen om TV-avgift. Med hänsyn till detta och att det är innehavet av en TV-mottagare som utgör grunden för avgiftsskyldighet bör avgiften även fortsättningsvis benämnas TV-avgift och inte medieavgift som utredningen föreslagit.

Förutom programföretagens kärnverksamhet som utgörs av produktion och sändning av radio- och TV till hela allmänheten bör även programföretagens kompletterande verksamhet finansieras av TV-avgiften. Med kompletterande verksamhet avses sådan verksamhet som syftar till att komplettera och stärka kärnverksamheten, exempelvis verksamhet på Internet.

Programutbudet i radio- och TV- i allmänhetens tjänst skall vara tillgängligt för hela publiken så att också de som inte kan eller vill betala för programinnehåll på framtidens digitala plattformar kan få tillgång till ett varierat utbud av hög kvalitet. Detta innebär bl.a. att public service-utbudet, både i radio och TV och på nya plattformar, skall vara fritt tillgängligt utan andra kostnader vid sidan av TV-avgiften. Detta är också en grundläggande princip som hittills årligen anges i programföretagens anslagsvillkor och även det bör fastslås i lag.

Avgiftsskyldighet och innehav av TV-mottagare

TV-avgiften bör, liksom nu, finansiera produktion och utsändning av radio och TV i allmänhetens tjänst och tillfalla de programföretag som bedriver sådan verksamhet om sändningstillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam. TV-avgiftsskyldigheten bör inte heller fortsättningsvis vara direkt kopplad till mottagning av SVT:s, UR:s och SR:s utbud.

För att avgiftsskyldighet skall föreligga krävs i dag innehav av en TV-mottagare. Avgiftsskyldigheten bör även framöver vara utformad så att det är innehavaren av en TV-mottagare som är avgiftsskyldig.

På grund av den tekniska utvecklingen och ändrade beteendemönster hos TV-tittarna bör begreppet TV-mottagare och dess tekniska beskrivning ges en vidare innebörd än vad som gäller nu. Detta är nödvändigt för att antalet avgiftsbetalare även fortsättningsvis skall återspegla det antal som rent faktiskt tar del av TV-utbudet oavsett distributionssätt. Därmed garanteras en stark public service-verksamhet även i framtiden.

I likhet med utredningen anser regeringen att det inte är meningsfullt att vare sig i lagen eller i förarbetena definiera utrustningen genom en teknisk beskrivning. Tekniken för mottagning av TV är under ständig utveckling och en lagstiftning som bygger på en närmare beskrivning av tekniken för mottagning av TV riskerar att ganska snart bli inaktuell.

En TV-mottagare bör definieras som sådan teknisk utrustning som är avsedd för att ta emot utsändning eller vidaresändning av TV-program, även om utrustningen också kan användas för annat ändamål. På samma sätt som tidigare bör utgångspunkten vara att utrustningen tekniskt sett skall vara en anordning avsedd för mottagning av rundradiosändningar som förmedlar rörliga bilder.

Med utsändning eller vidaresändning avses i enlighet med vad som gäller enligt 1 kap. 1 § radio- och TV-lagen (1996:844) en sändning som är avsedd att tas emot av allmänheten och som samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den (rundradiosändning). TV-tjänsten beställ-TV (video on demand) omfattas således inte av definitionen. En sådan tjänst är inte riktad till allmänheten eftersom den sändande inte utan särskild begäran från mottagaren riktar sändningen till vederbörande. Utsändning av IP-TV kan ske bland annat genom s.k. IP-multicastteknik eller IP-broadcast. Dessa tekniker för utsändning eller vidaresändning får jämföras med rundradiosändning ("broadcasting") i lagens mening.

Med TV-program avses ett samlat schemalagt programutbud i form av hela programtjänster, t.ex. hela SVT1:s eller hela Kanal 5:s utbud etc. Härmed omfattas inte utsändning av vissa utdrag t.ex. enskilda program eller programinslag, i likhet med de sändningar som i dag sker på Internet eller inom ramen för en mobiltelefonitjänst.

Utredningens förslag att knyta definitionen till möjligheten att ta emot sändningar från SVT och UR har mött kritik. Eftersom det inte nu föreslås att avgiften skall beläggas med mervärdesskatt bortfaller det huvudsakliga argumentet för detta förslag. Till detta kommer de tillämpningsproblem som bl.a. RIKAB pekat på. Detta är skälen för att regeringen inte föreslår att utredningens förslag genomförs i denna del.

Utsändning sker i dag på analog väg och enligt internationellt standardiserat digitalt TV-format (för närvarande används den s.k. DVB-standard). Den tekniska utrustningen, som kan bestå av en eller flera apparater, skall kunna ta emot TV-signaler som sänds i analogt format eller i ett standardiserat digitalt TV-format och omvandla dessa till ljud och bild. Utrustningen skall ha en inbyggd monitor eller motsvarande (t.ex. en projektor) för presentation av bilden eller ha en utgång där en

separat monitor eller motsvarande kan anslutas för presentation. Många olika elektroniska apparater kan ta emot TV-sändningar.

För att bedömas som en TV-mottagare bör emellertid den tekniska utrustningen vara *avsedd* för att ta emot TV-program även om utrustningen också kan användas för annat ändamål. Bedömningen av om den tekniska utrustningen är avsedd för att ta emot TV-program torde i de flesta fall inte förorsaka större problem. Därmed avses huvudsakligen vanliga TV-mottagare (analoga och digitala eller en analog TV-mottagare kopplad till en digital-TV-box) och annan utrustning som är avsedd för att ta emot och förmedla rörliga bilder och som har separat tuner, bildskärm och högtalare ungefär på det sätt stationära ljudanläggningar ofta har med vars hjälp TV-program kan återges. Exempel på utrustning som är avsedd för att ta emot TV-program men som även kan användas för annat ändamål är t.ex. moderna s.k. mediacenters. Ett mediacentrum kan förutom att användas som en vanlig dator, t.ex. användas för att titta på TV, video och DVD. De kan också utnyttjas för att lagra och visa digitala bilder och för att lagra och spela upp musik.

Den definition på TV-mottagare som införs kan på sikt innebära en utökad anmälningskyldighet vid yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning av TV-mottagare i detaljhandeln enligt 8 § andra stycket lagen om TV-avgift.

Post- och Telestyrelsen och Telia Sonera har bl.a. ifrågasatt utredningens förslag om att mobila enheter skall omfattas av avgiftsskyldigheten. Det skall här poängteras att ett samlat schemalagt programutbud i dagens läge inte sänds ut på Internet eller till mobiltelefoner. En dator utan särskilt TV-kort och utan annan anslutning än det öppna Internet, mobiltelefoner och andra mobila enheter kan därför i dag endast ta emot utdrag ur vissa program och kan därför inte heller anses utgöra en TV-mottagare i lagens mening.

Den tekniska utvecklingen skulle på sikt kunna få till följd att vissa mobila enheter blir att betrakta som TV-mottagare. Detta kan innebära konsekvenser för exempelvis företag med ett stort antal stationära och mobila datorer och mobiltelefoner. Bestämmelsen i 3 § lagen om TV-avgift innehåller en begränsningsregel för bl.a. myndigheter och företag och innebär att dessa betalar en enda TV-avgift för varje påbörjad grupp om tio TV-mottagare. Som förutsättning för regelns tillämpning gäller emellertid att mottagarna innehas i anläggningar eller lokaler, som är avsedda för annat än bostadsändamål. Det är osäkert hur bestämmelsen skulle tillämpas t.ex. för företag som tillhandahåller sina anställda mobila enheter som kan ta emot TV-program och vilka konsekvenser detta i så fall får för antalet TV-avgifter som olika juridiska personer blir skyldiga att betala. Regeringen avser därför att se över vilka konsekvenser den nuvarande lydelsen av begränsningsregeln kan komma att få för företag och statliga myndigheter vid en sådan utveckling.

För hushållen gäller att en enda TV-avgift skall betalas för samtliga TV-mottagare som är avsedda att användas i innehavarens hushåll. Användning av en mobil enhet täcks således redan i dag av hushållsavgiften om sådan betalas.

Datorer med TV-kort och datorer med inbyggd eller inkopplad digitalbox är däremot exempel på utrustning som måste anses vara

avsedd för att ta emot TV-program och därmed att bedöma som TV-mottagare.

Eftersom utrustningen skall vara avsedd för att kunna ta emot TV-program spelar det inte någon roll för avgiftsskyldigheten om innehavaren av TV-mottagaren för tillfället inte kan se på TV-program på grund av att utrustningen är trasig, eller för att det saknas antenn eller för att innehavaren av mottagaren inte har köpt en digital-TV-box som anslutits till TV-mottagaren. Dåliga mottagningsförhållanden medför inte heller avgiftsfrihet.

7 Övriga avgiftsfrågor

7.1 Betalningsskyldighet vid dödsfall

Regeringens förslag: Avgiftsskyldigheten skall upphöra när den avgiftsskyldige avlider om avanmälan kommer in till RIKAB inom tre månader från denna tidpunkt. Det lägsta beloppet för återbetalning av avgift höjs från 100 till 150 kronor.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Skatteverket* och *Länsrätten i Norrbottens län* anser att avgiftsskyldigheten skall upphöra automatiskt vid dödsfall. De ifrågasätter att det skulle finnas svårigheter för RIKAB att fånga upp den ”nya” avgiftsskyldiga personen i hushållet.

RIKAB och *Sveriges Television AB (SVT)*, *Sveriges Radio AB (SR)* och *Sveriges Utbildningsradio (UR)* tillstyrker förslaget men anser att det lägsta beloppet för återbetalning skall höjas till 200 kr.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande bestämmelse i lagen om TV-avgift skall TV-avgift betalas till dess att den avgiftsskyldige har anmält hos RIKAB att hans eller hennes avgiftspliktiga innehav har upphört. För att avgiftsskyldigheten skall upphöra när någon avlider måste avanmälan göras av företrädare för dödsboet. Sådan avanmälan blir gällande per den dag som avanmälan sker och inte per dödsdagen.

RIKAB:s nya datorsystem för hantering av uppbörd av TV-avgifter kan ta emot uppgifter från SPAR om att en kund har avlidit och vilken dag detta har skett. Som några av remissinstanserna anfört talar detta i och för sig för att någon avanmälan från anhörig inte skulle behövas när en avgiftsbetalare avlidit utan att avgiftsskyldigheten skulle upphöra automatiskt.

Om en avgiftsbetalare inte är ensamstående kan det emellertid finnas någon annan person i hushållet som övertar innehavet och som därmed blir avgiftspliktig. I dag skickar RIKAB efter det att bolaget fått besked om dödsfallet, ett brev till dödsboet med förfrågan om innehavet skall skrivas över på en annan person eller avslutas. Detta leder till att många anhöriga kontaktar RIKAB och ger uppgift om ny innehavare eller avslutar innehavet. Om inte någon svarar på förfrågan fortsätter RIKAB att skicka fakturor till dödsboet. Dödsboets fortsatta betalning i dessa fall

tyder på att det finns en efterlevande i hushållet som använder TV-mottagaren.

RIKAB har inte tillgång till uppgifter om vilka personer som ingår i ett hushåll. När RIKAB får uppgifter om att en avgiftsbetalare har avlidit saknas därför information om den avlidne var ensamstående eller om det finns en annan medlem av hushållet. Det är därför inte heller möjligt att automatiskt avsluta innehav i de fall då den som avlidit var ensamstående.

Ytterligare en omständighet som talar för att avgiftsskyldigheten inte skall upphöra automatiskt vid en persons dödsfall är att TV-avgiften skall betalas av den som innehar en TV-mottagare. Efter en persons dödsfall är det dödsboet som innehar TV-mottagaren och det är därför också betalningsskyldigt enligt lagen. Det finns också fall där dödsboet skall kvarstå som avgiftsbetalare, till exempel på grund av att boet inte skiftas.

Mot denna bakgrund anser regeringen att en avanmälan fortsättningsvis skall krävas för att avgiftsskyldigheten skall upphöra. Dagens system där dödsboet får betala avgift på grund av att det inte omedelbart har gjorts en avanmälan är dock inte rimlig. Regeringen föreslår därför att en avanmälan i samband med dödsfall under vissa förutsättningar kan gälla fr.o.m. tidpunkten då den avgiftsskyldige avlidit.

Det är lämpligt att sätta en tidsgräns för hur lång tid efter ett dödsfall som anmälan skall få inkomma till RIKAB för att den skall gälla från denna tidpunkt. Om ingen tidsgräns sätts finns det risk för att oklarheter kan uppstå långt senare om från vilken dag ett avslut skall vara gällande. Det är enligt en uppgift från RIKAB inte ovanligt att en efterlevande i flera år fortsätter att betala avgift i en avliden anhörigs namn, trots att avgiften egentligen borde ha överförts till den efterlevande.

Regeringen bedömer att en lämplig tidsfrist är tre månader. Skälet är att bouppteckning efter en avliden person enligt huvudregeln skall göras inom tre månader. Det kan anses naturligt att dödsbodelägarna i samband med upprättande av bouppteckningen också anmäler till RIKAB om innehavet skall upphöra.

Om inte avanmälan kommit RIKAB tillhanda inom tre månader efter det att en avgiftsbetalare avlidit får det förutsättas att avgiftsskyldighet föreligger för dödsboet.

Återbetalning av avgifter skall enligt nu gällande regler göras endast om beloppet är högre än 100 kr. Som en anpassning till ökningen av den allmänna prisnivån föreslås att beloppet höjs till 150 kronor.

7.2 TV-avgift vid olika boendeformer

<p>Regeringens bedömning: Reglerna om avgifter för TV-mottagare som finns inom samma sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag bör inte ändras.</p>

Utredningens förslag och bedömning: Den s.k. begränsningsregeln i lagen om TV-avgift skall endast tillämpas på vårdinrättnings innehav av TV-mottagare och inte på den enskildes innehav. Detta innebär att en enda avgift skall betalas vid innehav av flera TV-mottagare som innehas

av och som finns inom samma sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag, om TV-mottagarna är avsedda att användas av dem som får vård.

Den enskildes avgiftsskyldighet får bedömas enligt huvudregeln innebärande att den som innehar en mottagare skall betala TV-avgift för denna. Vid bedömningen skall begränsningsregeln för hushåll beaktas som innebär att endast en TV-avgift betalas för samtliga TV-mottagare som är avsedda att användas i innehavarens hushåll.

Remissinstanserna: RIKAB, Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Utbildningsradio (UR) och Kammarrätten i Sundsvall delar utredningens förslag och bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Bestämmelserna om avgiftsskyldighet anges i 1–3 §§ TV-avgiftslagen. Huvudprincipen är att alla som innehar en TV-mottagare skall betala TV-avgift. Den som har hand om TV-mottagaren och därmed kan ha direkt nytta av den anses vara innehavare i lagens mening. Varje kortvarigt eller tillfälligt nyttjande är emellertid inte att betrakta som ett innehav.

I 2 § andra stycket 2 anges bl.a. att en enda TV-avgift skall betalas för samtliga TV-mottagare som ”finns inom samma sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag, om TV-mottagarna är avsedda att användas av dem som får vård”. Med vård avses all sådan verksamhet som sker i organiserade former oavsett om huvudmannskapet är offentligt eller privat. Förutom sjukvård i snäv bemärkelse avses i detta fall även t.ex. åldringsvård, mentalvård, alkohol- och narkomanvård, socialvård och kriminalvård (prop. 1988/89:18 s. 52).

Enligt den praxis som utvecklats har bestämmelsen tillämpats så att de personer som bor på sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag inte behövt betala TV-avgift för eget innehav. Vid tillämpningen har dock vissa tolkningsproblem uppkommit om vad som kan anses som ”vårdanstalt eller inrättning av liknande slag”.

Mot bakgrund av bl.a. detta har utredningen föreslagit att undantaget från avgiftsplikten i 2 § TV-avgiftslagen endast skall avse vårdinrättningens (sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag) eget innehav av TV-mottagare. Utredningen har vidare gjort den bedömningen att avgiftsskyldigheten för en person i särskilt boende får göras med utgångspunkt från huvudregeln om avgiftsskyldighet vid innehav av TV-mottagare samt med beaktande av begränsningsregeln som gäller för hushåll enligt nuvarande 2 § första stycket i lag om TV-avgift. En sådan bedömning bör leda till att den som bor varaktigt i särskild boendeform skall, oavsett om denna boendeform innebär vård i viss omfattning, vara avgiftsskyldig för mottagare som han eller hon själv innehar.

Utredningens förslag skulle innebära ett klagörande av rättsläget, men skulle också innebära en skärpning i förhållande till hur regelverket nu tillämpas. Konsekvenserna av en sådan skärpning, bl.a. vad avser ekonomiskt svaga grupper i samhället är i dag svåra att förutse. Vid en samlad bedömning finner regeringen inte tillräckliga skäl att nu föreslå någon ändring av gällande regler.

7.3 Kontrollavgift m.m.

Regeringens bedömning: En kontrollavgift för den som inte anmäler avgiftspliktigt innehav bör inte införas. Påminnelseavgiften bör höjas.

Utredningens förslag: Om den som innehar en TV-mottagare inte fullgör skyldigheten att anmäla avgiftspliktigt innehav skall en kontrollavgift om 500 kronor tas ut.

Påminnelseavgiften i samtliga avgiftsärenden höjs från 50 till 75 kronor.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall, Skatteverket och Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB)* tillstyrker i huvudsak förslaget. RIKAB anser dock att det föreslagna beloppet är för lågt och att avgiften i stället bör bestämmas till motsvarande ett års TV-avgift. *Länsrätten i Norrbottens län och Post- och Telestyrelsen* avstyrker förslaget om kontrollavgift. *Ekonomistyrningsverket (ESV)* anser att om en kontrollavgift skall öka incitamentet att anmäla innehav måste risken för upptäckt öka.

RIKAB, Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR), och Sveriges Utbildningsradio (UR) tillstyrker förslaget om att påminnelseavgiften bör höjas.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt 8 § första stycket lagen om TV-avgift skall den som blir innehavare av en TV-mottagare och som är avgiftsskyldig för innehavet, senast 15 dagar därefter anmäla innehavet till RIKAB. Vidare gäller enligt 22 § att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 8 § första eller andra stycket döms till böter.

Utredningen har föreslagit att en kontrollavgift skall tas ut då det i samband med särskild avgiftskontroll klargörs att en avgiftsskyldig inte fullföljt sin anmälningsskyldighet. Om underlåtenheten att uppfylla anmälningssplikten framstår som ursäktlig skall kontrollavgift inte påföras.

Syftet med att införa en kontrollavgift skulle vara att den kan förväntas ha en preventiv effekt på avgiftsskolk genom att fungera som ett incitament för den som skaffar en TV-mottagare att självmant anmäla sitt innehav.

I likhet med Länsrätten i Norrbottens län anser regeringen att det är tveksamt om införandet av en kontrollavgift kommer att minska avgiftsskolket. Anledningen är att bevisläget skiljer sig åt mellan ett fall där någon får betala en sanktionsavgift på grund av att han eller hon ertappas vid t.ex. fuskåkning i kollektivtrafiken och den i detta fall aktuella.

Om kontrollanten vid ett hembesök inte kan se att det finns en TV-mottagare i bostaden bygger påförandet av avgiften på att den avgiftsskyldige erkänner att det finns en TV-mottagare i hushållet. Den enskilde som i detta läge är sanningsenlig får betala en kontrollavgift. Om däremot personen nekar krävs det att RIKAB kan bevisa att det finns en mottagare i hushållet, vilket kan vara svårt eftersom kontrollanterna inte har rätt att gå in i en bostad. Om RIKAB i en sådan situation inte påför någon kontrollavgift kan således den enskilde dagen efter hembesöket anmäla sitt innehav och slipper i så fall betala avgiften.

Således är risken att en kontrollavgift drabbar de som är ärliga medan de mer förlagna personerna kommer undan.

Avgiftskontrollen måste i större utsträckning än i dag göras med hjälp av teknisk pejlingsutrustning för att en kontrollavgift skall ha förutsättningar att bli effektiv. Som Post- och Telestyrelsen anfört kan det finnas en risk för att ökad användning av teknisk utrustning för avgiftskontroll skulle medföra ökade kostnader utan motsvarande ökning i intäkter. Med hänsyn till detta anser regeringen att det är svårt att bedöma vilken den verkliga effekten av införandet av en kontrollavgift skulle bli.

Att införa en kontrollavgift skulle kunna resultera i att den som av oaktsamhet låter bli att fullfölja sin anmälningsplikt dels kan påföras en kontrollavgift, dels ådömas böter. Regeringen finner det tveksamt om detta är förenligt med dubbelbestraffningsförbudet i artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll.

Mot denna bakgrund finner regeringen att någon kontrollavgift inte bör införas.

Det är lämpligt att anpassa påminnelseavgiftens storlek med hänsyn till ökningen av den allmänna prisnivån. Regeringen avser därför att genom en ändring i förordningen om TV-avgift höja påminnelseavgiften.

7.4 Tillgång till personuppgifter om make från SPAR

Regeringens bedömning: RIKAB bör få ta del av uppgifter om make eller maka i statens personadressregister (SPAR).

Utredningens förslag stämmer överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: RIKAB, Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR), och Sveriges Utbildningsradio (UR) tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: RIKAB:s avgiftskontroll görs genom att bolaget kontaktar personer som inte betalar TV-avgift för att fråga om dessa innehar en TV. Kontakterna sker genom skriftliga utskick, telefonsamtal och hembesök.

Frågan är om RIKAB skall få tillgång till uppgifter från SPAR om vilka personer som är gifta med varandra. Syftet med detta skulle vara att RIKAB då kan undanta personer vars make eller maka betalar TV-avgift.

SPAR är ett offentligt register som omfattar alla personer som är folkbokförda i Sverige. SPAR är reglerat i lagen (1998:527) respektive förordningen (1998:1234) om det statliga personadressregistret. Huvudman för SPAR är myndigheten SPAR-nämnden. InfoData sköter drift och marknadsföring av registret.

Genom avisering från SPAR uppdaterats såväl stora register hos vissa myndigheter som kundregister hos stora privata företag och organisationer i landet.

Enligt 4 § lagen om SPAR får registret innehålla bl.a. uppgifter om make eller vårdnadshavare. Uppgifterna hämtas från Skatteverkets folkbokföringsdatabas respektive beskattningsdatabas. Enligt 7 § andra stycket kan regeringen meddela föreskrifter om begränsningar när det gäller utlämnande av uppgifter från SPAR i elektronisk form. Begränsningarna fastställs i 8 § förordningen om det statliga

personadressregistret. Enligt 8 § gäller att uppgift om make eller vårdnadshavare i elektronisk form endast får lämnas ut till myndigheter, banker, kreditmarknadsföretag, försäkringsbolag, kreditupplysningsföretag, pensionsstiftelser, understödsföreningar och Apoteket AB.

Enligt nuvarande regelverk har således RIKAB inte tillgång till uppgift om make i elektronisk form.

Uppgift om make och vårdnadshavare får enligt förordningen om SPAR lämnas ut bland annat till myndigheter. Ingen restriktion finns för vilken typ av verksamhet som bedrivs av myndigheten eller vilket behov av uppgiften som finns. Uppgift om make och vårdnadshavare har således inte ansetts mer känslig än att den utan inskränkning kan lämnas ut till samtliga myndigheter i elektronisk form, oavsett om faktiskt behov av de aktuella uppgifterna finns i myndighetens verksamhet eller inte.

Även en rad privata företag såsom banker, kreditmarknadsföretag, försäkringsbolag, kreditupplysningsföretag och pensionsstiftelser har i dag rätt att få tillgång till uppgift om make från SPAR. Det finns således inte något principiellt hinder mot att enskilda såsom aktiebolag och andra privata aktörer kan få tillgång till uppgiften om det anses tillräckligt motiverat för den verksamhet som företaget bedriver. Enligt uppgift från InfoData har i dag omkring 140 privata företag tillgång till uppgift om make och vårdnadshavare från SPAR.

För att systemet med en avgiftsfinansierad radio och TV i allmänhetens tjänst skall fungera och accepteras av hushållen är det en förutsättning att uppbörden av TV-avgiften bedrivs effektivt, ändamålsenligt och smidigt. Dagens situation där RIKAB på grund av brist på information kontaktar personer som har en make eller maka som redan betalar TV-avgift upplevs av många berörda som störande och förvirrande. Det är därför motiverat att RIKAB får tillgång till de aktuella uppgifterna för att utföra sitt åliggande på ett sätt som medför minsta möjliga besvär för den enskilde. Regeringen avser därför att genom en ändring i förordningen om det statliga personadressregistret ge RIKAB tillgång till uppgifter om make eller maka.

8 Förutsättningar för myndigheternas tillsyn

8.1 Bakgrund och allmänna utgångspunkter

I 9–11 kap. radio- och TV-lagen (1996:844, RTVL) regleras frågor om granskning och tillsyn över radio- och TV-verksamhet samt vilka sanktioner som kan bli aktuella vid överträdelse av bestämmelser i RTVL och villkor för sändningsrätten. Genom marknadsföringslagen (1995:450) sanktioneras de bestämmelser i radio- och TV-lagen som är av marknadsrättslig karaktär. I 12 kap. RTVL regleras vissa handlägningsfrågor.

Gransknings- och tillsynsmyndigheter är i dag Justitiekanslern, Granskningsnämnden för radio och TV (Granskningsnämnden), Konsumentombudsmannen och Radio- och TV-verket.

För att en tillsyn skall fungera är det av vikt att den som utövar tillsynen kan begära in de upplysningar och handlingar som är av intresse för tillsynen. Radio- och TV-lagen innehåller föreskrifter om detta. Därutöver finns bestämmelser i 5 kap. 5 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden som ger Justitiekanslern rätt att utan kostnad få del av t.ex. TV-program.

Enligt 9 kap. 5, 7, 9–11 §§ RTVL kan tillståndshavare vara skyldiga att lämna olika typer av upplysningar till myndigheterna. Enligt 9 kap. 8 § RTVL är den som spelat in ett referensband skyldig att på begäran lämna detta till Granskningsnämnden, Radio- och TV-verket eller Konsumentombudsmannen. Den som åsidosätter bestämmelserna får av myndigheterna föreläggas att följa bestämmelserna. Föreläggandet får förenas med vite.

Enligt 3 kap. 2 § 16 RTVL kan regeringen i tillståndsvillkor föreskriva skyldighet att till Granskningsnämnden lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt lagen. Detta kan t.ex. ha betydelse för att nämnden skall kunna bedöma om ett programföretag har överträtt villkor om sponsrade program. Den enda sanktion som Granskningsnämnden kan tillgripa om ett programföretag underlåter att lämna uppgifter är att förelägga företaget att på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut om att underlåtelser innebär ett brott mot tillståndsvillkoren.

I delbetänkandet Nytt regelverk för marksänd digital-TV (SOU 2004:39) lämnar Radio- och TV-lagsutredningen förslag som bl.a. rör tillsyn inom området för radio och TV. Utredningen har föreslagit att bestämmelser i RTVL om tillsynsmyndigheternas rätt till information i vissa särskilda fall skall ersättas av en bestämmelse med generell utformning. Enligt bestämmelsen skall tillsynsmyndigheterna ha rätt att förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheterna upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av verksamhet. Föreläggandet skall få förenas med vite. Myndigheterna föreslås även få en rätt till verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som avser åtgärder enligt RTVL.

I betänkandet Radio och TV i allmänhetens tjänst – Riktlinjer för en ny tillståndperiod (SOU 2005:1) har kommittén föreslagit att Granskningsnämnden skall få ökade möjligheter att på egen hand bedöma vilket material som behövs för att nämnden skall kunna utföra sitt uppdrag att pröva bestämmelser i sändningstillståndet. Kommittén har vidare hänvisat till Radio- och TV-lagsutredningens förslag.

8.2 Överväganden och förslag

Regeringens förslag: Enskilda bestämmelser i radio- och TV-lagen om myndigheternas rätt till information i vissa särskilda fall ersätts av en generell bestämmelse. Enligt den nya bestämmelsen ges Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen rätt att begära att den som bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt lagen skall tillhandahålla

myndigheterna upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Den som åsidosätter bestämmelserna får av myndigheterna föreläggas att följa bestämmelserna. Föreläggandet får förenas med vite.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några särskilda regler i radio- och TV-lagen om verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som avser åtgärder enligt radio- och TV-lagen. Utredningens förslag att beslut om föreläggande skall kunna fattas av direktören bör inte genomföras.

Radio- och TV-lagsutredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen har även föreslagit att de berörda myndigheterna skall ges rätt att få verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som avser åtgärder enligt radio- och TV-lagen. Vidare har utredningen föreslagit att beslut om förelägganden skall fattas av nämndens direktör eller ställföreträdare.

Remissinstanserna: *Konsumentverket, Granskningsnämnden för Radio och TV (Granskningsnämnden) och Justitiekanslern (JK)* tillstyrker förslaget i huvudsak. Beträffande förslaget om myndigheternas rätt att få verkställighet betonar dock JK att försiktighet måste iakttas i vissa fall vid verkställighet av beslut eftersom man riskerar att det yttrandefrihetsrättsliga grundlagsskyddet, nämligen det s.k. meddelarskyddet annars kan åsidosättas.

Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR) och Utbildningsradion (UR) avstyrker förslagen i sin helhet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Föreläggande vid vite m.m.

Som framgår av avsnitt 8.1 kan sändningstillstånd som meddelats av regeringen innehålla en skyldighet att till Granskningsnämnden lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt RTVL (3 kap. 2 § 16 RTVL). Enligt förarbetena skall Granskningsnämnden bl.a. kunna få tillgång till annat än inspelningsmaterial, t.ex. programtablåer, sponsorsavtal etc. Det anges vidare att gränsen för bestämmelsens tillämpning sätts vid att det skall vara fråga om material för granskning och att uppgifterna skall vara nödvändiga (prop. 1995/96:160 s. 165).

Enligt 3 kap. 3 § första stycket 2 RTVL får ett sändningstillstånd innehålla villkor avseende förbud mot att sända vissa sponsrade program. Villkoren om vilka programtyper som får och inte får sponsras har till syfte att motverka att programverksamhetens integritet hotas genom att möjligheten att få sponsringsbidrag blir styrande för vilka program som produceras och sänds.

När Granskningsnämnden skall bedöma om ett program är sponsrat i enlighet med tillståndsvillkoren behöver nämnden ha tillgång till handlingar som belyser de ekonomiska relationerna mellan programföretaget och utomstående aktörer. Enligt uppgift från

Granskningsnämnden har det varit problem med att från ett programföretag få tillgång till nödvändiga upplysningar.

Regeringen anser att det är otillfredsställande om Granskningsnämnden saknar påtryckningsmedel för att från programföretagen få de uppgifter som nämnden behöver för sin prövning.

Som Granskningsnämnden anfört bör utgångspunkten givetvis vara att de uppgifter och material som nämnden behöver i sin granskning skall lämnas in utan några förelägganden. Tillsynsmyndigheterna ges en allmän befogenhet att få begära in de upplysningar och handlingar som är av intresse för tillsynen. Underlåtenhet att följa en begäran från tillsynsmyndigheterna bör emellertid vara förenad med en reaktion. Utredningen har föreslagit att myndigheterna skall få utfärda förelägganden som får förenas med vite.

SVT, SR och UR har i sina remissvar avstyrkt utredningens förslag och anfört att om förslaget genomförs kan programföretagen riskera att lämna ut icke sänt material samt sådana handlingar som kan innebära att källor avslöjas.

Vissa bestämmelser är redan i dag vitessanktionerade för att respekten för gällande bestämmelser skall kunna upprätthållas. Vitesföreläggande fungerar dels som en reaktion mot en överträdelse av en bestämmelse och dels som en varning om att vitet kan dömas ut om överträdelsen upprepas. Regeringen anser att viten är en lämplig reaktion genom att tillståndshavaren har en möjlighet att vidta rättelse (jfr prop. 1995/96:160 s. 141). Vitesföreläggandet måste utformas så att den ansvarige får klart för sig vad som fordras för att vitet inte skall dömas ut. Föreläggandet får dock självklart inte utformas så att det med avsikt avser t.ex. icke sänt material. De uppgifter som myndigheterna behöver för sin granskning är dock inte heller av sådan art att en begäran om utlämnande torde komma i konflikt med reglerna om källskydd, censurförbud och andra hindrande åtgärder i yttrandefrihetsgrundlagen.

Som sagts i avsnitt 8.1 har kommittén föreslagit att SVT, SR och UR skall vara skyldiga att till Granskningsnämnden redovisa innehållet i de kontrakt och avtal som används av programföretagen i samband med samarbetsprojekt och köp av visningsrätter.

SVT har bl.a. anfört att förslaget innebär en ökad risk för att företagets kontrakt och andra handlingar blir offentliga då sekretessbeläggningen är alltför osäker och det inte finns någon garanti för att den sekretess som gäller vid Granskningsnämnden överförs till domstol.

Granskningsnämnden har att tillämpa 8 kap. 6 § sekretesslagen. Enligt första punkten gäller sekretess för t.ex. uppgift om enskilda affärs- eller driftsförhållanden om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. För att sekretess skall gälla för uppgift om enskilda affärs- eller driftsförhållanden i domstol krävs det enligt 8 kap. 17 § sekretesslagen att den skada som kan antas uppkomma genom uppgifternas röjande skall vara avsevärd.

Således ställs det högre krav för att få uppgifter sekretessbelagda hos domstol än hos Granskningsnämnden. Det är endast i de fall då Granskningsnämnden ansöker om påförande av särskild avgift för ett programbolags åsidosättande av sponsringsbestämmelserna enligt 10 kap. 5 § och 12 kap. 4 § RTVL som överlämnande av handlingar till

domstol kommer att ske. De sekretessbestämmelser som tillämpas av domstol måste anses tillräckliga för att skydda ett programföretags affärshemligheter.

Mot denna bakgrund anser regeringen att den som bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt lagen bör vara skyldig att till Granskningsnämnden, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen lämna de upplysningar och handlingar som är nödvändiga för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med RTVL samt de villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Myndigheterna bör ges rätt att förelägga den som åsidosätter bestämmelsen att tillhandahålla de upplysningar och handlingar som myndigheterna begärt. Föreläggandet får förenas med vite.

Det skall poängteras att avsikten med den nya bestämmelsen inte är att myndigheterna skall kunna kräva in andra uppgifter än de som de redan i dag har rätt att begära enligt nuvarande ordning. Åsidosättande av flertalet av dessa bestämmelser kan också redan i dag medföra att myndigheterna utfärdar förelägganden förenat med vite.

SVT, SR och UR har hävdat att om förslaget genomförs skall beslut om föreläggande fattas av Granskningsnämnden och inte av nämndens direktör eller direktörens ställföreträdare som utredningen föreslagit. Regeringen finner inte skäl att genomföra utredningens förslag i denna del.

Verkställighet

Utredningen har också föreslagit att Granskningsnämnden, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen skall ha rätt att få verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som avser åtgärder enligt RTVL.

Av remissvaren har inte framkommit att det finns ett stort behov att kunna begära verkställighet av beslut enligt RTVL. JK har också påtalat att försiktighet måste iakttas vid vissa fall av verkställighet för att inte det s.k. meddelarskyddet skall åsidosättas till men för enskilda. Att införa regler som möjliggör verkställighet av beslut enligt RTVL i lokaler där verksamhet bedrivs kring sändning av TV- eller radioprogram är en ingripande åtgärd. Mot bakgrund härav anser regeringen inte att det för närvarande bör införas någon möjlighet att begära verkställighet.

9 Ikraftträdande m.m.

9.1 Lagen om TV-avgift

Regeringens förslag: Lagändringarna skall träda i kraft den 1 januari 2007.
--

Utredningens förslag är att lagen om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst skall träda i kraft den 1 juli 2006 och tillämpas på medieavgift som avser tid från och med den 1 januari 2007.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall* har anfört att det bör övervägas om inte ikraftträdandet bör senareläggas med hänsyn till att mervärdesskattesatsutredningen skall redovisa sitt slutbetänkande den 1 oktober 2006. *Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB)* har tillstyrkt utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Utredningens förslag innebar att de tre programföretagen skulle finansieras med en medieavgift från och med den 1 januari 2007 som enligt utredningens bedömning borde beläggas med mervärdesskatt. Vidare föreslogs att en reducerad TV-avgift skulle tas ut parallellt med medieavgiften under en övergångsperiod.

Som framgår av avsnitt 4 är det inte aktuellt att genomföra utredningens förslag om en momsbeläggning. Den nuvarande tillståndsperiod för Sveriges Television (SVT) och Sveriges Utbildningsradio (UR) gäller till utgången av 2006. Med hänsyn till att en ny tillståndsperiod för programföretagen således börjar gälla från och med den 1 januari 2007 föreslår regeringen att ändringarna skall gälla från den 1 januari 2007.

Det finns inte behov av någon övergångsbestämmelse.

9.2 Radio- och TV-lagen

Regeringens förslag: Lagändringarna skall träda i kraft den 1 januari 2007.

Utredningens bedömning: Ikraftträdande av de nya reglerna bedöms kunna ske senast den 1 juli 2005.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har några synpunkter på tidpunkten för lagändringarnas ikraftträdande avseende de föreslagna ändringarna.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till att en ny tillståndsperiod för programföretagen Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion börjar gälla den 1 januari 2007 bör de nya bestämmelserna gälla från den 1 januari 2007.

Det finns inte behov av någon övergångsbestämmelse.

10 Ekonomiska konsekvenser

10.1 Lag om TV-avgift

De föreslagna ändringarna i lagen om TV-avgift bedöms inte få några konsekvenser för statsbudgeten eftersom in- och utbetalningar i TV-avgiftssystemet redovisas mot rundradiokontot. Definitionen av begreppet TV-mottagare som görs i lagen kan dock innebära vissa förändringar i antalet hushåll som är skyldiga att betala TV-avgift och därmed i den mängd TV-avgiftsmedel som flyter in till rundradiokontot.

Som anförts i avsnitt 6.4. avser regeringen att se över vilka konsekvenser den nuvarande lydelsen av begränsningsregeln kan komma att få för företag och statliga myndigheter med hänsyn till den tekniska

utvecklingen. Vid en sådan översyn kommer även eventuella konsekvenser för statsbudgeten att analyseras.

De förslag till ändringar som dels innebär att avanmälan skall gälla retroaktivt per dödsdagen, dels att beloppsgränsen för vad som kan återbetalas när avgiftsskyldigheten upphört höjs från 100 till 150 kronor, torde sammantaget få en kostnadsneutral nettoeffekt. Det är inte möjligt att på förhand göra någon exakt bedömning av förslagets påverkan på inflödet av TV-avgifter, men regeringen bedömer dock att de totala avgiftsintäkterna endast torde påverkas marginellt.

10.2 Radio- och TV-lagen

Förslagen bedöms inte innebära några ökade kostnader för det allmänna, dvs. för Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket, Konsumentombudsmannen och domstolarna. Visserligen utökas området för vilka förelägganden som går att överklaga jämfört med tidigare. Det kan dock rimligen antas att det endast blir fråga om ett försumbart antal ärenden som kan komma att överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Kostnaderna för dessa ärenden bedöms rymmas inom myndigheternas nuvarande budgetramar.

11 Författningskommentarer

11.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift

Generella ändringar

De två inledande bestämmelserna är nya i förhållande till lagen (1989:41) om TV-avgift. Utöver de materiella ändringarna som beskrivs under respektive paragraf har följande generella ändring av redaktionell art gjorts. Uttrycket ”bolaget” har ersatts med förkortningen RIKAB (Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag) så att det framgår tydligt vilken instans som avses i de olika bestämmelserna.

1 §

Bestämmelsen är ny.

I *första stycket* slås fast att programföretag som tillhandahåller radio och TV i allmänhetens tjänst och vars sändningstillstånd som meddelats enligt 2 kap. 2 § radio- och TV-lagen (1996:844) innehåller ett förbud mot att sända reklam skall finansieras med TV-avgiften.

Uttrycket ”radio- och TV i allmänhetens tjänst” definieras inte i lagtexten. Innebörden av uttrycket definieras i stället i riksdagens och regeringens beslut och kommer till uttryck i sändningstillstånd och anslagsvillkor. De programföretag som i praktiken tillhandahåller radio- och TV i allmänhetens tjänst är SVT AB, SR AB och UR AB.

Den verksamhet som TV-avgiften skall finansiera är det uppdrag som programföretagen har i enlighet med företagens sändningstillstånd som meddelas av regeringen. TV-avgiften skall också finansiera verksamhet som direkt anknyter till detta uppdrag. Sådan verksamhet är enligt de nuvarande riktlinjerna för programföretagen bland annat sådan verksamhet som kan bestå i att använda andra medier för att komplettera och stärka kärnverksamheten. Ett exempel är aktivitet på Internet.

Den s.k. sidoverksamheten (försäljning av programrättigheter, tekniska tjänster, publikationer m.m.) i programföretagen skall inte finansieras genom TV-avgiften utan bära sina egna kostnader. Denna verksamhet anses inte som en sådan verksamhet som direkt anknyter till radio och TV i allmänhetens tjänst.

Av *andra stycket* framgår att någon ytterligare betalning än TV-avgiften inte får tas ut av programföretagen när sändningarna är riktade till Sverige. Till den del sändningarna görs tillgängliga utanför Sverige skall verksamheten bära sina egna kostnader.

2 §

Bestämmelsen är ny.

I bestämmelsen definieras begreppet TV-mottagare. Med TV-mottagare avses sådan teknisk utrustning som är avsedd för att ta emot utsändning eller vidareutsändning av TV-program även om utrustningen också kan användas för annat ändamål. En teknisk utrustning kan ha ett eller flera användningsområden. Begreppet avsedd för innebär att det är tillräckligt att ett av dessa användningsområden är att ta emot utsändning eller vidareutsändning av TV-program. Med TV-program avses ett samlat schemalagt programutbud i form av hela programtjänster, t.ex. hela SVT1:s utbud. Begreppen utsändning och vidareutsändning har samma innebörd som i radio- och TV-lagen (1996:844).

Vad som är en TV-mottagare kommenteras närmare i avsnitt 6.4.

2 a §

Avgiftsskyldigheten är kopplad till innehav av en TV-mottagare. Definitionen av en TV-mottagare finns i 2 §. Det är inte TV-mottagaren i sig som är avgiftspliktig utan innehavaren av en TV-mottagare som är avgiftsskyldig. Bestämmelsen har vidare kompletterats med den vedertagna förkortningen för Radiotjänst i Kiruna AB, dvs. RIKAB.

5 §

I bestämmelsen har ordet ”omfattar” ersatts av ”finns” samt orden ”vid innehav” lagts till för att tydliggöra att det inte är TV-mottagaren i sig som är avgiftspliktig utan innehavaren av en TV-mottagare som är avgiftsskyldig.

7 §

Fjärde stycket är nytt och motsvarar i sak nu gällande 24 §.

8 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsen kompletterats med den nuvarande bestämmelsen i 1 § förordning (1989:48) om skyldighet att anmäla överlåtelse och uthyrning av TV-mottagare. Förordningen avses upphävas.

11 §

I *första stycket* har endast ändringar av redaktionell karaktär gjorts för att anpassa stycket till utformningen av paragrafen i övrigt.

I det nya *andra stycket* regleras tidpunkten för avgiftsskyldighetens upphörande när den avgiftsskyldige avlider.

I *tredje stycket* anges från vilken tidpunkt TV-avgift skall återbetalas till den avgiftsskyldige respektive den avgiftsskyldiges dödsbo och vilket belopp som är det lägsta som återbetalas. Ändringen innebär att det lägsta beloppet som skall återbetalas föreslås höjas till 150 kr.

11.2 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

3 kap. 2 §

Ändringen innebär att p. 16 utgår. Som utvecklats i avsnitt 8.2 sammanhänger det med att det i lagen i stället införs en generell uppgiftsskyldighet för programföretagen.

9 kap. 5 §

Ändringen är föranledd av att det föreslås en ny bestämmelse om en generell rätt till information för Granskningsnämnden för radio- och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen i 9 kap. 7 §.

9 kap. 7 §

Bestämmelsen är ny.

Det föreskrivs att på begäran av Granskningsnämnden för radio- och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen skall den som bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt lagen tillhandahålla myndigheterna upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Genom bestämmelsen införs en generell rätt till information för myndigheterna från den som bedriver verksamhet enligt radio- och TV-lagen och som har tillstånd. En sådan generell rätt har inte någon av myndigheterna haft tidigare.

Samtidigt som rätten till information tydliggörs i lagen utökas således informationsplikten gentemot myndigheterna till att omfatta fler situationer än tidigare. Till följd av att bestämmelsen införs ändras 9 kap. 5 § samt upphävs de bestämmelser i lagen som föreskriver en skyldighet att i vissa särskilda fall på begäran av myndigheten lämna information (3 kap. 2 § 16 samt 9 kap. 7, 9 och 10 §§). Avsikten är inte att den som bedriver sändningsverksamhet för vilken tillstånd inte krävs och s.k. satellitentreprenörer skall omfattas av den nya bestämmelsen.

Ändringarna har behandlats i avsnitt 8.2.

10 kap. 9 §

Ändringarna i bestämmelsens *första* och *andra* stycke är föranledda av att en generell rätt för myndigheterna till information förs in i 9 kap. 7 §.

De bestämmelser som avsåg en möjlighet för Radio- och TV-verket, Granskningsnämnden för radio och TV och Konsumentombudsmannen att meddela vitesföreläggande, när bestämmelser om skyldighet att lämna vissa uppgifter åsidosatts, har tagits bort. Genom tillägget av den nya punkten 8 följer nu i stället att myndigheterna har en sådan rätt att meddela föreläggande, som kan förenas med vite. Ändringarna har behandlats i avsnitt 8.2.

Övriga ändringar i bestämmelsen är av redaktionellt slag.

13 kap. 3 §

Ändringen i *första stycket* är föranledd av dels att en generell bestämmelse om informationsplikt förts in i 9 kap. 7 § och dels de ändringar som gjorts i 10 kap. 9 §.

De bestämmelser i nuvarande 9 kap. 7, 9 och 10 §§, vilka avser skyldighet att lämna information, ersätts med den generella bestämmelsen i 9 kap. 7 §. Av de nämnda bestämmelserna i den nuvarande lagen är det endast föreläggande med anledning av 9 kap. 10 § som går att överklaga. I motiven till den nuvarande lagen anges att uppdelningen mellan vilka förelägganden som går att överklaga följer den princip som föreslagits i prop. 1993/94:160 s. 43 f. (se prop. 1995/96:160 s. 198). Principen kan formuleras på det sättet att beslut om föreläggande som har förenats med vite enligt huvudregeln skall gå att överklaga, även om skyldigheten endast avser att en bestämmelse skall följas, men att undantag kan göras för det fall att skyldigheten som föreläggandet kan avse rimligen är av begränsad betydelse för den som föreläggs (jfr. prop. 1993/94:160 s. 44).

Förslaget till ändring av 13 kap. 3 § följer i huvudsak den princip som slagits fast i den nuvarande lydelsen av lagen. Föreläggande vid vite att tillhandahålla information enligt 9 kap. 7 § skall kunna överklagas. Det skall dock anmärkas att genom att någon uppdelning inte görs mellan föreläggande rörande olika slags information som skall tillhandahållas enligt 9 kap. 7 § utökas området för vilka föreläggande som går att överklaga jämfört med tidigare.

Förändringen i *andra stycket* i 13 kap. 3 § innebär att även förelägganden med anledning av 9 kap. 7 § gäller omedelbart om inte något annat förordnas.

Utredningens förslag och överväganden i huvudsak:

- En medieavgift införs som skall utgöra betalning för rätten att ta del av utsändningar från Sveriges Television (SVT), Sveriges Radio (SR) och Sveriges Utbildningsradio (UR). Avgiften skall betalas av hushåll, företag, myndigheter m.fl. som innehar en TV-mottagare som kan ta emot utsändningarna från SVT och UR. Den som endast innehar en radiomottagningsapparat skall inte erlägga någon avgift. För samtliga TV-mottagare som finns i innehavarens hushåll betalas en enda avgift. Avgiften skall betalas från den 1 januari 2007 men kunna debiteras och uppbäras i förskott från den 1 juli 2006.
- Medieavgiftens storlek beslutas av riksdagen för den period som de tre programföretagen tilldelas sändningstillstånd av regeringen. Avgiften debiteras och uppbärs av Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) som även ansvarar för avgiftskontroll.
- Avgifterna går via Radiotjänst till programföretagen enligt en av riksdagen beslutad fördelningsnyckel (direktfinansiering). Nuvarande system med budgetunderlag till regeringen, förslag av regeringen till riksdagen om tilldelning av medel och därpå följande riksdagsbeslut samt anslagsvillkor slopas. Vissa av de senare infogas i bolagsordningarna. En lag om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst införs och ersätter bl.a. lagen (1989:41) om TV-avgift.
- Vid övergång till ett system med direktfinansiering kommer medieavgiften att anses som en ersättning för en tjänst som tillhandhålls avgiftsbetalaren av programföretagen. Eftersom tjänsten inte omfattas av något undantag från skatteplikt bedömer utredningen att den bör bli föremål för mervärdesskatt. En reducerad skattesats om 6 procent bör väljas.
- En övergång till direktfinansiering får vidare betydelse för vilka regler enligt inkomstskattelagen som skall tillämpas. Reglerna om näringsbidrag, som möjliggjort för företagen att rulla överskott av avgiftsmedel från ett år till ett annat utan att de upptagits till beskattning, blir inte längre tillämpliga. Företagens intäkter i form av avgifter kommer i stället att behandlas som vanliga intäkter.
- De medel som tilldelats SVT och UR från det s.k. distributionskontot för att utjämna kostnaderna för TV-distribution över en längre tidsperiod skall, liksom förutsatts av riksdagen, återbetalas genom TV-avgiften. Det skall ske genom att en starkt reducerad TV-avgift utgår, parallellt med medieavgiften, fr.o.m. 2008 och under de närmaste åren därefter.
- Det har inte ingått i utredningens uppdrag att föreslå storleken på den avgift som de avgiftsskyldiga skall betala. En rimlig utgångspunkt synes dock vara att nivån på det totala avgiftsuttaget, innefattande medieavgift, TV-avgift och mervärdesskatt, inte skall påverkas av utredningens förslag.

Utredningen har haft i uppdrag att ta fram ett underlag om vissa frågor rörande finansieringen av verksamheten inom radio och TV i allmänhetens tjänst, dvs. de tre företagen Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Tre frågor har stått i förgrunden: hur avgiftssystemet skall utformas, om avgifterna skall tillfalla de tre programföretagen direkt och hur dessa skall behandlas i skatteavseende. Vidare har utredningen haft att behandla ett antal specifika frågor som gäller avgiftssystemet.

Bakgrund till utredningens förslag

Radio och TV i Sverige har under de senaste två decennierna förvandlats från att endast omfatta public service till en marknad med en rad olika kanaler, producenter, operatörer och tjänsteleverantörer. Detta har betytt att Sveriges Television och Sveriges Radio successivt har tappat tittar- och lyssnarandelar till andra aktörer men de har likväl en betydande ställning på marknaden. En översikt ges av dagens marknad, olika verksamheter och aktörer samt konkurrenssituationen.

Ägarformen för public service-företagen har förändrats över tiden. Nu gäller att de ägs av en stiftelse, bildad av staten (Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB). Styrelsen för denna stiftelse utses av regeringen efter förslag av partierna i riksdagen. Stiftelsen utser i sin tur flertalet av ledamöterna i bolagens styrelser, regeringen utser dock ordförande och en suppleant. Regeringen har fastställt bolagsordningarna för programföretagen.

Programföretagens verksamhet skall bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika andra intressen och maktsfärer. Andra viktiga principer i uppdraget är att utbudet skall vara mångsidigt och av hög kvalitet, finnas tillgängligt i hela landet, vara icke-kommersiellt och fritt från reklamavbrott samt beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. Utredningen ger en översiktlig beskrivning av företagets verksamhet.

Samtidigt som företagen, framför allt från publicistisk synpunkt, skall vara oberoende av staten utövar riksdag och regering ett allmänt inflytande över de grundläggande riktlinjerna för programverksamheten, organisation etc. I radio- och TV-lagen (1996:844) regleras bl.a. möjligheterna att få tillstånd att sända radio och TV. De tre programföretagen har beviljats sådana tillstånd av regeringen vilka innehåller generella riktlinjer för innehållet i programverksamheten.

Programföretagen finansieras nära nog uteslutande av TV-avgifter som betalas av den som innehar en TV-mottagare. Avgifterna betalas till Radiotjänst i Kiruna AB och samlas på det s.k. rundradiokontot i Riksgäldskontoret. På förslag av regeringen fattar riksdagen beslut om de medel som företagen årligen skall tilldelas företagen från detta konto. Från år 2002 utgår vidare särskilda medel som Riksgäldskontoret, efter riksdagens beslut, ställt till förfogande för SVT och UR för att över en längre tidsperiod utjämna kostnaderna för TV-distribution vid

övergången från analoga till digitala sändningar (det s.k. distributionskontot). Dessa medel skall återbetalas från år 2008 när TV-sändningarna i det analoga marknätet upphört. Riksdagens beslut om medelstildelning kompletteras av regeringen i form av s.k. anslagsvillkor som bl.a. innehåller bestämmelser om organisation, sidoverksamhet och revision men även i viss mån om hur medlen skall användas.

Företagen inom public service-koncernen skall årligen redovisa sin verksamhet i flera olika dokument. Årsredovisning skall lämnas av varje företag. En koncernredovisning avges av förvaltningsstiftelsen. Vart och ett av de tre programföretagen lämnar en uppföljningsrapport över verksamheten, s.k. public service-redovisning. Även det årliga budgetunderlag som de tre företagen skall inge till sitt departement kan räknas hit. Utredningen uppmärksammar särskilt årsredovisningen och vilka redovisningsprinciper som tillämpas.

För programföretagen gäller i dag att de inte kan dra av mervärdesskatt inom den s.k. kärnverksamheten. De tillhandahållanden som görs inom ramen för den s.k. sidoverksamheten, som dock utgör en mycket ringa del av den totala verksamheten, är däremot föremål för mervärdesskatt. TV-avgiften är inte belagd med mervärdesskatt. Av särskild betydelse för utredningens uppdrag är reglerna inom EG-rätten om mervärdesskatt och statsstöd. Dessa beskrivs närmare.

TV-avgiften är i praktiken en betalning till programföretagen för deras radio- och TV-tjänster men genom det nuvarande finansieringssystemet transformeras avgiftsmedlen till ett av riksdagen tilldelat statsbidrag. Företagen behandlar tilldelade medel som ett näringsbidrag i inkomstskattehänseende. Därav följer bl.a. att överskott av tilldelade medel ett visst år kan rullas över till påföljande år utan att bli föremål för inkomstskatt.

Finansiering av public service-verksamheten huvudsakligen genom en avgift tillämpas förutom i Sverige även i vissa andra länder. I betänkandet redogörs för förhållandena i Danmark, Finland, Norge och Storbritannien.

Utgångspunkter för utredningens förslag

I sitt arbete har utredningen utgått från en i huvudsak oförändrad inriktning när det gäller grunderna för den svenska public service-verksamheten. En del i detta är att verksamheten finansieras genom en särskild avgift som betalas av innehavarna av TV-apparater. Utredningen har diskuterat alternativ till denna finansieringsform men anser inte att någon förändring bör ske. Dock finns brister i dagens system. De sammanhänger med den tekniska utvecklingen som kan skapa oklarhet om avgiftsskyldighetens omfattning och därmed påverka de medel som tillkommer programföretagen. Nuvarande system för medelstildelning, med ingivande av budgetunderlag till regeringen, förslag från denna till riksdagen, behandling och beslut i riksdagen samt därefter följande anslagsvillkor, har betydande likhet med anslagsgivningen till statliga myndigheter. Den statliga regleringen i övrigt synes också vara detaljerad, också i jämförelse med situationen i andra länder. Det

undantag som gäller i fråga om mervärdesskatten kan motverka att verksamheten bedrivs på mest ändamålsenliga sätt; konkurrensen på marknaden kan också påverkas negativt. Finansieringsformen har också lett till att företagen t.ex. har ett lågt eget kapital.

Den slutsats som utredningen kommit till är att flera förändringar bör ske. Avgiftssystemet bör anpassas till den tekniska utvecklingen. Systemet för finansiering bör utformas så att företagen direkt får del av inflytande avgifter. Utredningen bedömer att genom dessa förslag torde behandlingen av företagen i skatteavseende komma att förändras, både vad gäller mervärdesskatt och inkomstskatt. Behovet av eget kapital ökar i ett sådant nytt läge.

Avgiftssystemet

För närvarande pågår ett teknikskifte inom distribution och mottagning av TV. Analog utsändningsteknik ersätts successivt med digital teknik. Också apparaterna förändras: en TV-mottagare som är konstruerad för mottagning genom analog teknik kan inte ta emot digitala signaler utan att en särskild digital-TV-box kopplas till apparaten. TV-apparater som innehåller en inbyggd digital mottagning finns redan nu på marknaden. TV-sändningar kan tas emot via s.k. IP-TV och över Internet.

Utredningen avvisar en total omläggning av finansieringen av radio och TV i allmänhetens tjänst som t.ex. en övergång till finansiering via statsbudgeten eller en särskild apparatberoende skatt eller avgift. Även i framtiden bör de som har möjlighet att ta del av utsändningar från public service-företagen genom avgifter svara för deras finansiering. En vidareutveckling av dagens avgiftssystem förordas, innebärande att avgiftsskyldigheten knyts till mottagande av TV-utsändningar från public service-företagen och innehav av en teknisk utrustning för dessa. För den som bara innehar en radiomottagningsapparat skall fortsatt avgiftsfrihet gälla.

Utredningen föreslår en s.k. medieavgift som skall utgöra en betalning för rätten att ta del av utsändningar från de tre programföretagen, alltså både radio och TV, och som bygger på innehav av en sådan utrustning som möjliggör mottagande av utsändningar från SVT och UR.

Utredningen förutser inga dramatiska förändringar på kort sikt på grund av den tekniska utvecklingen men bedömer att denna på sikt kan medföra oklarhet om vilken utrustning som en innehavare skall erlägga medieavgift för. Med hänsyn till svårigheterna att förutse den tekniska utvecklingen är det inte meningsfullt att i lagstiftningen eller dess förarbeten definiera utrustningen till en teknisk specifikation. Som vägledning pekar utredningen på vad som kan behöva beaktas. Med TV-mottagare skall avses en sådan teknisk utrustning som kan ta emot utsändning eller vidareutsändning av TV-program från programföretagen. Den tekniska utrustningen skall kunna ta emot TV-signaler som sänds i analogt format eller i ett standardiserat digitalt TV-format och omvandla dessa till ljud och bild. Utrustningen skall ha en inbyggd monitor eller motsvarande (t.ex. en projektor) för presentation av bilden eller ha en utgång där en separat monitor eller motsvarande kan anslutas för presentation. Definitionen omfattar alla typer av elektroniska apparater

med denna funktion, även datorer, mobil-telefoner och andra mobila enheter om dessa särskilt utformats eller utrustats för att ta emot sådana TV-signaler.

System för finansiering

I dag beslutar riksdagen, på förslag av regeringen, om vilka medel som skall tilldelas de tre public service-företagen. Utgångspunkten är att de TV-avgifter som inflyter skall användas för företagets verksamhet. Det belopp som tilldelas av riksdagen är dock inte direkt kopplat till vad som faktiskt flyter in avgiftsvägen. Efter riksdagens beslut utfärdar regeringen de s.k. anslagsvillkoren om de villkor som skall gälla för medelstillelningen.

Utredningen anser att nuvarande system för medelstillelning gör programföretagen alltför myndighetslika. Ett friare system där inflytande avgifter tillfaller företagen direkt skulle gynna oberoendet från statsmakterna. Det skulle också kunna stimulera till en effektivare resursanvändning och villkoren skulle i högre utsträckning än nu motsvara dem som konkurrensutsatta bolag lever under. Genom en bred programproduktion av hög kvalitet och insatser för att förhindra avgiftsskolk kan företagen verka för att bibehålla eller öka sina avgiftsintäkter.

Utredningen förordar därför övergång till ett system där medieavgifterna skall finansiera de tre programföretagens verksamhet och tillfalla bolagen direkt utan årligt beslut av riksdagen och regeringen. Avgiftens storlek skall fastställas av riksdagen som också skall besluta den s.k. fördelningsnyckeln, dvs. vilka andelar av inflytande avgifter som skall tillfalla respektive programföretag.

Den nuvarande lagen om TV-avgift reglerar skyldigheten att betala avgift för innehav av TV-mottagare. Däremot saknas i lagstiftningen bestämmelser om hur inflytande avgifter skall användas; medelsanvändningen följer av riksdagens årliga beslut och regeringens anslagsvillkor. Vid direktfinansiering bör det av lag framgå till vilket ändamål medieavgiften skall användas. Utredningen föreslår en lag om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst som bl.a. skall ersätta lagen om TV-avgift.

Medieavgiften skall uppbäras av RIKAB som också skall ansvara för avgiftskontroll samt förvaltning av avgiftsmedlen. Utredningen utgår från att programföretagen och RIKAB i en gemensam överenskommelse reglerar sina ekonomiska mellanhavanden.

Företagen skall liksom vanliga näringsdrivande konkurrensutsatta företag hänvisas till den öppna kapitalmarknaden för placering och eventuell lånefinansiering vid anskaffning av anläggningstillgångar eller driftsutgifter.

Vid direktfinansiering kommer det att finnas ett behov att höja det egna kapitalet i företagen. Diskussioner har ägt rum med företagen om möjligheterna att skriva upp värdet på programföretagens innehav av aktierna i Sveriges Radio Förvaltnings AB.

Utredningen bedömer att det föreslagna finansieringssystemet står väl i överensstämmelse med EU:s statsstödsregler.

Utredningen beskriver även vilka konsekvenser direktfinansiering får för företagens redovisning. Bilaga 1

Beskattning

Införande av direktfinansiering innebär att medieavgiften kommer att utgöra en betalning för rätten att ta del av utsändningarna från de tre programföretagen. Avgiften får anses som en ersättning för en tjänst som tillhandahålls av avgiftsbetalaren. Mot denna bakgrund resonerar utredningen om hur den svenska mervärdesskattelagen respektive reglerna om undantag från mervärdesskatt för public service radio och TV i EG:s sjätte mervärdesskattedirektiv skall tolkas.

I mervärdesskattelagen (1994:200) är undantaget från mervärdesskatt knutet till en bidragsfinansierad verksamhet. Vid en övergång till direktfinansiering får detta undantag inte anses vara aktuellt.

I det sjätte mervärdesskattedirektivet (77/388/EEG) finns två undantagsmöjligheter angivna. Det ena, enligt artikel 4.5, tar sikte på vad som kallas offentligrättsliga subjekt. Sådana subjekt omfattas inte av mervärdesskattesystemet när de utför aktiviteter i sin egenskap av offentligrättsliga subjekt. Programföretagen kan inte anses som sådana enligt svensk rätt; de är aktiebolag som regleras av civilrättslig lagstiftning. Det andra, enligt artikel 13 A 1 q, avser icke-kommersiella aktiviteter som bedrivs av offentliga radio- och televisionsorgan. I betänkandet redovisas hur detta begrepp kan tolkas. Vad gäller begreppet icke-kommersiell aktivitet sluter sig utredningen till att det är sådan verksamhet som finansieras av avgiften som utgör en sådan aktivitet enligt artikeln. När det gäller tolkningen av uttrycket offentliga radio- och televisionsorgan anser utredningen att de ekonomiska och organisatoriska villkoren genom utredningens förslag förändras så att de inte längre kan anses som sådana organ enligt den aktuella artikeln. Därmed är inte samtliga kriterier för undantag enligt EG-bestämmelsen uppfyllda för public service-företagens del. Den sammanfattande bedömningen blir således att den tjänst som tillhandahålls av avgiftsbetalaren inte omfattas av något undantag och därför bör kunna bli föremål för mervärdesskatt.

Vad gäller valet av skattesats konstaterar utredningen att de EU-länder som mervärdesskattebelägger sin avgift har valt olika lösningar. De svenska betal-TV-företagens tjänster omfattas av normalskattesatsen 25 procent. Utredningen för ett resonemang om möjligheten att använda en lägre procentsats för public service-företagens tjänster samtidigt som nuvarande uttag för betal-TV-företagen behålls. Frågan är om detta är möjligt i förhållande till EG-rättens principer om likabehandling och skatteneutralitet. Några utslag av EG-domstolen som kan anses vara relevanta i detta sammanhang redovisas i betänkandet. Utredningens sammanfattande bedömning är att de olika tjänsterna på marknaden (från public service- respektive de kommersiella företagen) inte kan anses konkurrera med varandra och att tjänsterna därmed inte kan befinnas liknande. En mervärdesbeskattning av public service-företagens verksamhet bör inte leda till att de får vare sig avsevärt ökade eller minskade medel för sin verksamhet. Beskattningen bör även vara neutral

för den enskilde avgiftsbetalaren. Avgiftens storlek bör således inte påverkas av beskattningen. Införandet av en reducerad mervärdesskatt kan inte anses bidra till att störa konkurrensen på marknaden. Utredningen föreslår att den reducerade skattesats som tillämpas på kulturområdet, nämligen 6 procent, skall gälla för medieavgiften.

En övergång till direktfinansiering får även betydelse för vilka inkomstskattemässiga regler som skall tillämpas för företagens verksamhet. Reglerna om näringsbidrag kommer inte längre att vara tillämpliga utan företagens avgiftsintäkter kommer att behandlas som "vanliga" intäkter. Tillgångar som anskaffas när det nya finansieringssystemet införts måste aktiveras och programproduktion som sker sedan systemet börjat fungera under vissa förutsättningar tas upp som en tillgång. Utredningen har övervägt om företagen skall erhålla befrielse från inkomstskatt men kan inte förorda en sådan lösning.

Övergång till ett nytt system

Utredningen har utgått från att ett riksdagsbeslut kommer att fattas under våren 2006. Medieavgift skall enligt förslaget betalas från den 1 januari 2007 men kunna debiteras och uppbäras av RIKAB i förskott från den 1 juli 2006.

Vid utgången av 2006 kan man enligt uppgift från RIKAB räkna med att det på rundradiokontot finns ett visst ackumulerat positivt resultat enligt nuvarande tilldelningssystem. Dessa medel bör tillföras förvaltningsstiftelsen att användas i syfte att förvärva nyemitterade aktier i programföretagen. Därmed ökar företagens aktiekapital. Under de närmaste åren därefter kommer vissa ytterligare medel att inflyta i form av tidigare restförda TV-avgifter. Regeringen bör överväga på vilket sätt dessa bör tillföras företagen.

Vid utgången av 2006 kommer ett stort belopp att kvarstå som ett underskott på distributionskontot. Beloppet kommer att understiga 1 500 miljoner kronor. Detta underskott skall enligt tidigare riksdagsbeslut återbetalas via TV-avgiften. Utredningen föreslår att detta genomförs så att, vid sidan av medieavgiften, en jämfört med i dag reducerad TV-avgift skall betalas under några övergångsår fr.o.m. 2008. Denna TV-avgift kan beräknas gott och väl understiga 100 kronor per år.

De tre programföretagen har till utredningen aktualiserat den skattemässiga konsekvensen av en övergång till ett nytt finansieringssystem och hemställt om en övergångslagstiftning som skulle innebära att de befriades från inkomstskatt för åren 2007 och 2008. Utredningen har redovisat vissa bedömningar av övergångssituationen skattemässigt.

I den mån företagen således vid utgången av 2006 inte har förbrukat de medel som riksdagen anvisat bör de som hittills kunna rullas över till påföljande år och kunna användas som näringsbidrag. De tillgångar som anskaffats t.o.m. 2006 kommer enligt utredningens bedömning att förbli helt kostnadsförda skattemässigt. Detta gäller även för tillgångar som efter 2006 finansieras av skuldförda avgiftsmedel (näringsbidrag). Även programproduktionen bör kunna bedömas på motsvarande sätt. Företagens önskemål om ett tvåårigt undantag från inkomstskattereglerna

har utredningen inte ansett sig kunna analysera fullt ut och avstår därför från att lägga något förslag.

Utredningen har inte haft i uppdrag att föreslå storleken på den avgift som skall betalas för rätten att ta del av de tre programföretagens utbud. Enligt utredningens mening synes en rimlig utgångspunkt vara att de förändringar som utredningen föreslår inte bör påverka avgiftens storlek. Det totala avgiftsuttaget, dvs. summan av medieavgift och mervärdesskatt samt TV-avgift, bör således motsvara dagens TV-avgift, exklusive de eventuella höjningar som riksdagen kan besluta.

Övriga avgiftsfrågor

Genom tilläggsdirektiv fick utredningen i uppdrag att behandla ett antal särskilda frågor som i första hand aktualiserats till regeringen av de tre programföretagen och RIKAB. På några punkter läggs förslag om ändring av nuvarande regler.

Avgiftsskyldigheten skall upphöra när den avgiftsskyldige avlider under förutsättning att avanmälan inkommer till RIKAB inom tre månader från denna tidpunkt. Det lägsta belopp för återbetalning av avgift till den som har betalat för tid efter att avgiftsskyldigheten upphört skall höjas från 100 till 150 kronor.

Den som bor varaktigt i särskild boendeform bör, oavsett om denna boendeform innebär vård i viss omfattning, vara avgiftsskyldig för TV-mottagare som hon eller han själv innehar. Som bostad bör i likhet med nu inte anses sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller hotellrum och inte heller lägenheter inom omsorgsvården för psykiskt utvecklingsstörda. För TV-mottagare som innehas av och som finns inom samma sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag bör gälla att en enda medieavgift skall betalas oavsett det totala antalet mottagare som institutionen äger eller hyr.

RIKAB föreslås få tillgång till uppgift om make/maka ur det statliga personadressregistret (SPAR). Därigenom kan företaget från avgiftskontroll undanta personer vars make eller maka betalar avgift och på detta sätt undvika besvär för den enskilde.

I bl.a. preventivt syfte införs en kontrollavgift för den som inte anmält avgiftspliktigt innehav av TV-mottagare inom föreskriven tid. Avgiften föreslås uppgå till 500 kronor. Möjligheterna att utdöma böter bör finnas kvar i fall där det föreligger uppsåt eller oaktsamhet, t.ex. vid upprepade förseelser.

Den påminnelseavgift som utgår då avgift inte betalats i tid föreslås höjas från 50 till 75 kronor.

Det förslag som programföretagen och RIKAB lagt om att företag, myndigheter, kommuner m.fl. skall betala en avgift per var femte i stället för som nu för var tionde TV-apparat avstyrks.

Finansiella effekter och andra konsekvenser

Utredningens förslag medför finansiella effekter för såväl den offentliga sektorn som för programföretagen. Effekterna sammanhänger framför

allt med att medieavgiften beläggs med mervärdesskatt, att avdragsrätt för ingående mervärdesskatt medges för programföretagen samt med att medieavgiften kommer att redovisas som en vanlig intäkt för företagen (och inte som i dag som näringsbidrag).

Konsekvenserna blir olika beroende av om mervärdesskatten inkluderas i medieavgiften eller läggs ovanpå den samt på vilka mervärdesskattesatser som kan komma att tillämpas. I det förra fallet kommer företagens disponibla medel att öka vid den av utredningen föreslagna mervärdesskattesatsen 6 procent men minska om en skattesats om 12 eller 25 procent skulle komma att gälla. För den offentliga sektorns del minskar i gengäld inkomsterna av mervärdesskatt vid skattesatsen 6 procent men ökar vid 12 eller 25 procent. Om mervärdesskatten läggs ovanpå medieavgiften, påverkas inte företagens disponibla medel. Även i detta fall minskar för den offentliga sektorns del inkomsterna av mervärdesskatt vid en skattesats om 6 procent men ökar vid de högre skattesatserna.

Om mervärdesskatt läggs ovanpå medieavgiften kan avgiften sänkas vid en skattesats om 6 procent men måste höjas vid 12 eller 25 procent.

Utredningen har bedömt att en reducerad mervärdesskattesats för medieavgiften inte nödvändiggör en sänkning av skattesatsen för privata betal-TV-tjänster (nu med en skattesats om 25 procent). Beräkningar som tidigare utförts inom Regeringskansliet av de offentligfinansiella effekterna av en sådan sänkning redovisas.

Programföretagen är inte avsedda att gå med vinst. Sett över tid kan ett nollresultat förväntas uppkomma, men man torde få räkna med att det är mer eller mindre ofrånkomligt att vissa år kan ge visst underskott och andra visst överskott. I den mån företagen inte beviljas den skattefrihet de uttryckt önskemål om är det inte osannolikt att ett skattepliktigt resultat kommer att uppstå år 2007. Ett sådant kan reduceras genom avsättning till periodiseringsfond.

Vissa av utredningens avgiftsförslag har viss inverkan på inflytande avgiftsmedel. Det gäller förslagen om betalningsskyldighet vid dödsfall, höjning av det lägsta belopp för återbetalning av avgift till den som betalat för tid efter det att avgiftsskyldigheten upphört, höjning av påminnelseavgift samt förslaget om avgiftsskyldighet vid olika boendeformer. Utredningen bedömer att det totalt sett är fråga om marginella belopp. Avgiftsintäkterna beräknas öka vid införande av en kontrollavgift; utredningen har dock ej ansett det möjligt att beräkna denna effekt.

Förslaget om att Granskningsnämnden för radio och TV skall finansieras helt med anslagsmedel innebär en kostnadsökning för den offentliga sektorn med ca 6,5 miljoner kronor.

Författningsförslag i aktuella delar

Förslag till lag om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

Finansiering

1 §

Radio- och TV i allmänhetens tjänst, jämte sådan verksamhet som direkt anknyter härtill, skall finansieras med en medieavgift enligt denna lag under förutsättning att sändningstillstånd enligt 2 kap. 2 § radio- och TV-lagen (1996:844) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten och tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Medieavgiften skall tillfalla den som bedriver sådan verksamhet som avses i första stycket och skall utgöra en betalning för rätten att ta del av utsändning som görs i denna verksamhet.

Sändningsverksamhet enligt första stycket, som är riktad till Sverige, skall vara tillgänglig för allmänheten utan villkor om annan betalning än medieavgiften.

Definitioner

2 §

En TV-mottagare är sådan teknisk utrustning som kan ta emot utsändning eller vidareutsändning av TV-program från sådan verksamhet som avses i 1 § första stycket.

Med utsändning eller vidareutsändning menas en sändning som är avsedd att tas emot av allmänheten och som samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den.

Avgiftsskyldighet

3 §

Medieavgift skall betalas av den som innehar en TV-mottagare.

Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) skall uppbära medieavgiften samt bedriva avgiftskontroll.

4 §

För samtliga TV-mottagare som är avsedda att användas i innehavarens hushåll betalas en enda medieavgift.

En enda avgift betalas också vid innehav av flera TV-mottagare som

1. finns på samma butiks- eller demonstrationsställe för mottagare, eller
2. innehas av och som finns inom samma sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag, om TV-mottagarna är avsedda att användas av dem som får vård.

För varje påbörjad grupp om tio TV-mottagare betalas en enda medieavgift, om mottagarna

1. innehas av samma statliga myndighet, eller
2. innehas av samma avgiftsskyldig och används antingen
 - a) i hotell- eller pensionatsrörelse eller
 - b) annars i anläggningar eller lokaler som är avsedda för annat än bostadsändamål, dock inte lokaler som avses i 4 § andra stycket, eller
 - c) i fortskaffningsmedel som är avsedda för yrkesmässig trafik.

Undantag från avgiftsskyldigheten

6 §

Skyldighet att betala medieavgift föreligger inte vid innehav av TV-mottagare som finns i anläggningar eller lokaler som är avsedda för annat än bostadsändamål eller i fortskaffningsmedel, om mottagaren på grund av en särskilt vidtagen åtgärd inte kan användas för att ta emot TV-program från företag som bedriver verksamhet som avses i 1 § första stycket.

Skyldighet att betala medieavgift föreligger inte heller vid innehav av sådan teknisk utrustning som endast genom anslutning till Internet tar emot utsändning eller vidareutsändning av TV-program från verksamhet som avses i 1 § första stycket.

7 §

Medieavgift betalas inte vid innehav av TV-mottagare när TV-mottagaren

1. innehas av någon som är anställd vid en utländsk beskickning eller ett karriärkonsulat, om det har beslutats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att avgift inte skall betalas för mottagaren,
2. har förts in i riket för tillfälligt bruk och är tullfri,
3. innehas på prov under högst 15 dagar, eller
4. är varaktigt undanställd eller obrukbar såvitt gäller tid efter det att förhållandet har anmälts till RIKAB av den avgiftsskyldige.

Medieavgiftens storlek m.m.

8 §

Medieavgiften är xxxx kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om xxx kronor.

Varje post avser en avgiftsperiod om tre månader och skall betalas senast sista vardagen före avgiftsperiodens början.

För innehav av TV-mottagare under tiden före den första avgiftsperioden skall avgiften betalas med så stort belopp i förhållande

till årsavgiften som motsvarar innehavstiden. Beloppet avrundas nedåt till jämnt antal kronor. Bilaga 2

RIKAB får efter avtal med en avgiftsskyldig besluta dels att medieavgift skall betalas i andra poster och vid andra tidpunkter än som anges i andra stycket, dels att avgiften inte skall aviseras enligt 11 §.

Anmälan av innehav av TV-mottagare

9 §

Den som blir innehavare av en sådan TV-mottagare som avses i 2 § och som är avgiftsskyldig för innehavet, skall senast 15 dagar därefter anmäla innehavet till RIKAB.

Yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning i detaljhandeln av TV-mottagare skall av överlåtaren respektive uthyraren anmälas till bolaget inom den tid som regeringen bestämmer. Anmälan skall innehålla de uppgifter som behövs för fastställandet av avgiftsskyldigheten för innehavet av TV-mottagaren. Anmälan skall göras före utgången av kalendermånaden närmast efter den då överlåtelsen eller uthyrningen ägde rum.

Den som förvärvar eller hyr en TV-mottagare av någon enligt andra stycket eller av den som företräder honom eller henne är skyldig att på begäran lämna överlåtaren eller upplåtaren de uppgifter som överlåtaren eller upplåtaren behöver för att fullgöra sin anmälningskyldighet.

Beslut om avgiftsskyldighet m.m.

10 §

När RIKAB till följd av anmälan eller på annat sätt får reda på att någon innehar en TV-mottagare skall bolaget, om avgiftsskyldighet följer med innehavet, fatta beslut om detta och samtidigt bestämma vilka avgiftsperioder som skall gälla för den avgiftsskyldige. Bolaget skall skriftligen underrätta den avgiftsskyldige om beslutet.

11 §

I god tid före varje avgiftsperiod skall RIKAB sända ut en avi till den avgiftsskyldige med uppmaning att betala avgiften för perioden. Avi som avser den första avgiftsperioden skall också innehålla en uppmaning att betala avgift för innehavstiden dessförinnan.

Kontrollavgift

12 §

Om den som innehar en TV-mottagare inte har anmält TV-innehavet i enlighet med bestämmelserna i 9 § skall RIKAB ta ut en kontrollavgift om 500 kr.

Kontrollavgift skall inte tas ut om underlåtenheten att anmäla TV-innehav får anses vara ursäktlig med hänsyn till innehavarens ålder, hälsa eller annan omständighet.

När avgiftsskyldigheten upphör

13 §

Medieavgift skall betalas till dess att den avgiftsskyldige har anmält hos RIKAB att hans eller hennes avgiftspliktiga innehav har upphört.

Avgiftsskyldigheten upphör när den avgiftsskyldige avlider, under förutsättning att anmälan som avses i första stycket har kommit in till RIKAB inom tre månader från denna tidpunkt.

Medieavgift som avser tid efter det att sådan anmälan som avses i första och andra stycket har kommit in till RIKAB skall betalas tillbaka till den avgiftsskyldige. Om beloppet är lägre än 150 kr, betalas det dock inte tillbaka.

Betalningspåminnelse och påminnelseavgift

14 §

Om en medieavgift eller kontrollavgift inte betalas inom föreskriven tid, skall RIKAB sända en påminnelse till den avgiftsskyldige med uppmaning att betala inom den tid som RIKAB bestämmer. För påminnelsen skall den avgiftsskyldige inom samma tid betala en påminnelseavgift med belopp som regeringen föreskriver.

Tilläggsavgift

15 §

Om en medieavgift inte betalas inom den tid som har satts ut i påminnelsen, skall den avgiftsskyldige också betala en tilläggsavgift inom den tid som RIKAB bestämmer. Tilläggsavgiften är 40 procent av medieavgiftsposten för perioden. Beloppet avrundas nedåt till jämnt antal kronor.

Handläggning av ärenden

16 §

Förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas när RIKAB handlägger ärenden enligt denna lag.

Omprövning av beslut om avgiftsskyldighet, m.m.

17 §

RIKAB skall ompröva beslut om avgiftsskyldighet och om påförande av medieavgift eller andra avgifter enligt denna lag, om den som beslutet rör

begär det eller skäl annars föreligger. Om en begäran om omprövning har kommit in till RIKAB mer än fyra veckor efter den dag då avgiften senast skulle ha betalats, skall RIKAB ändra sitt beslut endast om det är uppenbart oriktigt. En begäran om omprövning fritar inte från skyldighet att betala ett avgiftsbelopp som har förfallit till betalning.

Vad som föreskrivs i första stycket skall anges i beslut om avgiftsskyldighet och om påförande av avgifter.

Återbetalning av avgifter

18 §

Överstiger en inbetalad avgift vad som skall erläggas enligt beslut som har vunnit laga kraft, skall överskjutande belopp betalas tillbaka.

Verkställighet

19 §

RIKAB:s beslut om påförande av medieavgift och andra avgifter enligt denna lag skall anses som beslut av myndighet och får verkställas, om avgiften är obetald och förfallen till betalning. Verkställighet får ske även om avgiftsbeslutet har begärts omprövat eller omprövningsbeslutet har blivit överklagat. Avser beslutet medieavgift eller kontrollavgift, krävs dock att RIKAB har sänt en påminnelse enligt 14 §.

Uttagande av avgift handläggs hos kronofogdemyndigheten som allmänt mål.

Bevakning och eftergift av fordringar

20 §

RIKAB skall bevaka fordringar på medieavgift och andra avgifter enligt denna lag.

RIKAB får medge skäligt betalningsanstånd under högst ett år från förfallodagen.

21 §

RIKAB får avbryta indrivningen av en fordran på medieavgift eller andra avgifter enligt denna lag, om ingen eller ringa möjlighet finns att få betalt för den. Detsamma gäller, om indrivning skulle vålla mer arbete eller högre kostnad än som är skäligt. RIKAB får överenskomma med kronofogdemyndigheten om redovisning av indrivningsuppdraget.

22 §

RIKAB får besluta om ackord rörande en fordran på medieavgift eller andra avgifter enligt denna lag.

Om det på grund av den avgiftsskyldiges sjukdom eller av någon annan anledning är uppenbart oskäligt att kräva betalning för en avgift enligt denna lag, får RIKAB efterge fordringen helt eller delvis. Bilaga 2

Överklagande

23 §

RIKAB:s beslut i ärenden om omprövning enligt 17 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. RIKAB skall därvid vara den enskildes motpart. I övrigt får RIKABs beslut inte överklagas. Om ett beslut får överklagas tillämpas bestämmelserna i 23–25 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Även om ett beslut enligt första stycket första meningen överklagas, skall RIKAB ändra beslutet, om det är uppenbart oriktigt. Denna skyldighet gäller dock inte, om klaganden begär att beslutet tills vidare inte skall gälla eller om RIKAB har överlämnat handlingarna i ärendet till länsrätten.

Straff

24 §

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. underlåter att fullgöra sin anmälningsskyldighet enligt 9 § första eller andra stycket,
2. lämnar ofullständiga eller oriktiga uppgifter i en anmälan som avses i 9 § andra stycket, eller
3. lämnar oriktiga uppgifter vid fullgörandet av den uppgiftsskyldighet som avses i 10 § tredje stycket.

Vad som sägs i första stycket 2 och 3 gäller inte om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Ändring av medieavgiftens storlek

25 §

Skall medieavgiften på grund av en ändring i denna lag betalas med ett annat belopp än tidigare, skall avgiftsposten för en period som löper när ändringen träder i kraft beräknas enligt den tidigare för tiden före ikraftträdandet och enligt den nya medieavgiften för tiden efter ikraftträdandet. Beloppet avrundas nedåt till jämnt antal kronor.

RIKAB skall inte ändra medieavgiften enligt första stycket, om den avgiftsskyldige före avgiftsperiodens utgång har anmält att hans eller hennes innehav av TV-mottagaren har upphört.

26 §

RIKAB får använda särskilt pejlingsinstrument för att ta reda på i vilken utsträckning det finns TV-mottagare i bostäder inom ett visst område (särskild avgiftskontroll).

27 §

Särskild avgiftskontroll inom ett bostadsområde skall avse samtliga de bostäder där ingen har anmält innehav av TV-mottagare.

28 §

Innan särskild avgiftskontroll utförs skall RIKAB i god tid och på lämpligt sätt underrätta de boende inom området.

29 §

Särskild avgiftskontroll skall bedrivas så att onödigt besvär för den enskilde undviks.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006 och tillämpas på medieavgift som avser tid från och med den 1 januari 2007.
 2. För den som är skyldig att betala TV-avgift och skall betala medieavgift efter ikraftträdandet av lagen skall Radiotjänst i Kiruna AB i samband med bestämmande av medieavgiften för den första avtalsperioden fatta beslut enligt 10 §.

Förteckning över remissinstanser

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet Radio och TV i allmänhetens tjänst Finansiering och skatter (SOU 2005:2).

Justitiekanslern, Riksrevisionen, Kammarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Stockholm, Länsrätten i Norrbottens län, Försvarsmakten, Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk, Styrelsen för psykologiskt försvar, Riksgäldskontoret, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Mervärdesskattesatsutredningen, Statskontoret, Skolverket, Stockholms universitet, Södertörns högskola, Göteborgs universitet, Mittuniversitetet, Högskolan i Kalmar, Statens ljud- och bildarkiv, Konsumentverket, Statens kulturråd, Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket, Medierådet, Post- och telestyrelsen, Konkurrensverket, Glesbygdverket, Sveriges kommuner och landsting, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB, Radiotjänst i Kiruna AB, Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, Teracom AB, IT-strategigruppen, Copyswede, Folkbildningsförbundet, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Hjälpmedelsinstitutet, Sveriges akademikers centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Föreningen svenskt näringsliv, Tjänstemännens centralorganisation, Svenska Journalistförbundet, Svenska Författarförbundet, Svenska Dramatikerförbundet, KLYS (Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd), Svenska Musikerförbundet, Svenska tonsättares internationella musikbyrå (STIM), Svenska artisters och musikers intresseorganisation (SAMI), Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS), Oberoende Filmares Förbund, Teaterförbundet, Judiska Centralrådet, Romernas riksförbund, Sametinget, Svenska Tornedalingars riksförbund, Sverigefinska Riksförbundet, Handikappförbundens Samarbetsorgan, Sveriges Dövas Riksförbund, Sveriges Hörselskadades Riksförbund, Synskadades Riksförbund, Förbundet Funktionshindrade med läs- och skrivsvårigheter, Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn, Riksförbundet FUB för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna, Radioutgivareföreningen, Tidningsutgivarna, Svenska kabel-TV-föreningen, Svenska Stadsnätsföreningen, IT-företagen, Vodaphone, Hi3G, UPC, Com Hem AB, Canal Digital, Telia , Bredbandsbolaget, TV4 AB, Modern Times Group AB, Kanal 5 AB, Riksförbundet Öppna kanaler och Närradions Riksorganisation.

Sammanfattning av betänkandet (SOU 2004:39) avseende aktuella delar

Inledning

Radio- och TV-lagsutredningen har fått i uppdrag att på en rad punkter analysera och överväga behovet av ändringar i framför allt radio- och TV-lagen (1996:844) och lagen (1989:41) om TV-avgift samt föreslå de lagändringar som föranleds av övervägandena.

I detta delbetänkande redovisar utredningen sina överväganden i dels de frågor som rör Digital-TV-kommitténs förslag om ett fristående operatörsföretag, tillståndsgivning genom myndighet och tillståndstidens längd, dels de delar av uppdraget som rör jurisdiktion över TV-sändningar i marknätet och åtgärder vid programföretags underlåtelse att lämna vissa uppgifter till Granskningsnämnden för radio och TV.

Uppdraget

Under föregående år beslutade riksdagen att de analoga marksändningarna efter en etappvis nedläggning skall vara helt avvecklade senast den 1 februari 2008. Redan i dag bedrivs sändningar med digital sändningsteknik i marknätet. Den nya tekniken förändrar emellertid förutsättningarna för sändningsverksamheten. Det behövs därför en reglering av frågor om exempelvis hur det tillgängliga sändningsutrymmet skall utnyttjas, efter vilka principer tillståndsgivningen skall ske, tillståndspliktens omfattning och vem som skall meddela tillstånd. Digital-TV-kommittén föreslog i sitt slutbetänkande *Digital TV – modernisering av marknätet* (SOU 2001:90) bl.a. att en extern aktör, ett ”operatörsföretag”, skulle få tillstånd att förfoga över en del av den totala överföringskapaciteten i det digitala marknätet, att de programföretag som skulle ingå i operatörens utbud borde godkännas och få sändningstillstånd av en myndighet och att tillståndsgivningen borde delegeras till en myndighet. Vårt uppdrag har varit att överväga Digital-TV-kommitténs förslag i bl.a. dessa delar och vilka författningsändringar som behövs för att genomföra dem.

Utredningen har även haft i uppdrag att överväga behovet av lagstiftning som gör att TV-sändningar i det svenska marknätet med säkerhet kommer under svensk jurisdiktion. I sammanhanget skall analyseras vilket utrymme för nationell lagstiftning som finns inom ramen för EG-rätten. Utredningen har haft att lägga fram de förslag som föranleds av övervägandena.

Därutöver har utredningen haft i uppdrag att lägga fram förslag som ger Granskningsnämnden för radio och TV en möjlighet att på ett effektivt sätt få fram uppgifter som är nödvändiga för att utöva den tillsyn som åligger nämnden, t.ex. genom att använda föreläggande som kan förenas med vite.

Tillsyn m.m. inom området för radio och TV

I syfte att främja en effektiv och ändamålsenlig tillsynsverksamhet föreslår utredningen att bestämmelser i lagen om tillsynsmyndigheternas rätt till information i vissa särskilda fall ersätts av en bestämmelse av allmän utformning. Enligt den nya bestämmelsen ges Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen rätt att förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheterna upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Myndigheterna föreslås få en rätt till verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som avser åtgärder enligt radio- och TV-lagen.

Granskningsnämnden skall även ha tillsyn över att operatörsföretags verksamhet överensstämmer med radio- och TV-lagen och de tillståndsvillkor som meddelats för verksamheten. Granskningsnämnden ges en rätt att förelägga operatörsföretag, vid vite, att följa bestämmelser som åsidosatts.

Ett tillstånd att sända TV-program, bedriva verksamhet som operatörsföretag eller ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram skall, utöver de möjligheter som finns för återkallelse i dag, även kunna återkallas om den som ansökt om tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter som är av betydelse för tillståndet. Dessutom föreslår vi att ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag skall kunna återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot bestämmelsen om skyldighet att tillämpa icke diskriminerande villkor eller inte erlagt betalning för tillståndet. Vidare föreslår utredningen att det beträffande nämnda tillståndstyper skall vara möjligt att under löpande tillståndstid ändra tillståndet.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningen bedömer att de nya reglerna bör träda i kraft senast den 1 juli 2005. Äldre föreskrifter i radio- och TV-lagen skall fortfarande gälla i fråga om dels sändningar av TV-program som sker med analog utsändningsteknik, dels övriga sändningar som har skett före ikraftträdandet.

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna ändringarna i radio- och TV-lagen innebär både nya arbetsuppgifter och utökning av befintliga arbetsuppgifter för Radio- och TV-verket samt Granskningsnämnden för radio och TV. Uppskattningsvis leder detta till ett ökat resursbehov för verket motsvarande två årsarbetskrafter och för nämnden motsvarande tre

årsarbetskrafter. Radio- och TV-verkets kostnader för handläggning av tillståndsansökningar avgiftsfinansieras. Bilaga 4

Staten kommer att ges intäkter genom att den som erhåller tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag skall erlägga betalning för tillståndet. Då intäkterna är avhängiga det anbud sökanden lämnar går de inte att uppskatta på förhand. Kostnaden för ett operatörsföretag för tillståndet är inte sådan att den bedöms ha någon negativ effekt på möjligheterna att bedriva verksamhet som operatörsföretag.

Programföretag som vill sända betal-TV kommer enligt utredningens förslag att vara hänvisade till att träffa avtal med ett operatörsföretag för att få sända. Vilka kostnadskonsekvenserna blir är förbundet med kommersiella överväganden hos operatörsföretag och programföretag.

Författningsförslag i aktuella delar

Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och TV-lagen (1996:844)

dels att 9 kap. 7, 9 och 10 §§ skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 9 kap. 11 och 12 §§ skall betecknas 9 kap. 10 och 11 §§,

dels att nuvarande 3 kap. 1–4, 7 och 8 §§ skall betecknas 3 kap. 7–10, 20 och 21 §§,

dels att de nya 3 kap. 7–10, 20 och 21 §§ skall ha följande lydelse,

dels att 1 kap. 1, 2 och 5 §§, 2 kap. 1 och 2 §§, 3 kap. 5 och 6 §§, 6 kap. 8 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 §, 9 kap. 2, 4 och 5 §§, 10 kap. 5, 8 och 9 §§, 11 kap. 1 och 2 §§, 12 kap. 1 och 2 §§, 13 kap. 1 och 3 §§ samt rubrikerna till 3, 11 och 12 kap. skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas 22 nya paragrafer, 1 kap. 1 a §, 3 kap. 1–4, 11–19, 22 och 23 §§, 9 kap. 7, 9 och 12 §§, 10 kap. 13 §, 11 kap. 7 och 8 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag finns föreskrifter om sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel.

En sändning anses riktad till allmänheten endast om den samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den.

Denna lag gäller sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel.

1 a §

I lagen avses med

fri-TV: sändning av TV-program, som skall kunna tas emot utan krav på särskild betalning utöver allmän TV-avgift,

betal-TV: sändning av TV-program, för vilka särskild betalning får tas ut,

programföretag: den som har det redaktionella ansvaret för sammansättningen av TV-program och som sänder dem eller låter sända dem genom annan, och

operatörsföretag: den som på annat sätt än såsom programföretag bedriver verksamhet avseende betal-TV, innefattande upplåtelse

av sändningsutrymme till programföretag samt tillhållande av TV-program och andra tjänster till allmänheten mot betalning.

2 §

Lagen gäller för sändningar av TV-program, om sändningen kan tas emot i någon stat som är bunden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) och den som bedriver sändningsverksamheten

Såvitt avser frågor som regleras i rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television⁸, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG⁹, gäller lagen endast för sändningar av TV-program, om sändningen kan tas emot i någon stat som är bunden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) och den som bedriver sändningsverksamheten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television,

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i direktiv 89/552/EEG,

2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat, men använder sig av en frekvens som har upplåtits här i landet,

3. varken uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 eller använder sig av en frekvens som har upplåtits av någon annan EES-stat, men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige,

4. varken uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 eller använder sig av en satellitkapacitet som tillhör någon annan EES-stat, men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige, eller

5. varken uppfyller något av kriterierna under 1, 2, 3 och 4 eller använder sig av en satellitupplänk belägen i någon annan EES-stat, men är etablerad i Sverige enligt artikel 52 och följande i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

⁸ EGT L 298, 17.10.1989, s. 23 (Celex 31989L0552)

⁹ EGT L 202, 30.7.1997, s. 60 (Celex 31997L0036)

Den som, efter att ha varit etablerad i Sverige, etablerar sig i en annan EES-stat i syfte att kringgå svensk lagstiftning när verksamheten huvudsakligen riktar sig till Sverige skall vid tillämpningen av denna lag anses etablerad i Sverige.

Oberoende av vad som föreskrivs i första stycket gäller lagen den som är etablerad i en annan EES-stat om syftet med etableringen är att kringgå svensk lagstiftning när verksamheten huvudsakligen riktar sig till Sverige.

5 §

Andra föreskrifter än 3 kap. 3 § första stycket 1 avseende villkor om förbud att sända reklam och 7 kap. 11 § om förbud att sända reklam gäller inte för ljud i TV-sändning, om ljudet helt stämmer överens med en ljudradiosändning som sker med stöd av tillstånd enligt denna lag eller för vilken den sändande låtit registrera sig.

Andra föreskrifter än 3 kap. 9 § första stycket 1 avseende villkor om förbud att sända reklam och 7 kap. 11 § om förbud att sända reklam gäller inte för ljud i TV-sändning, om ljudet helt stämmer överens med en ljudradiosändning som sker med stöd av tillstånd enligt denna lag eller för vilken den sändande låtit registrera sig.

2 kap.

1 §

För att sända ljudradio- eller TV-program med hjälp av radiovågor på frekvens under 3 gigahertz krävs tillstånd enligt denna lag.

För att sända ljudradio- eller TV-program *själv eller genom annan* med hjälp av radiovågor på frekvens under 3 gigahertz *eller bedriva verksamhet som operatörsföretag avseende sådana sändningar* krävs tillstånd enligt denna lag.

Tillstånd krävs inte för sändningar av sökbar text-TV som sker från radiosändare som används för andra sändningar med stöd av tillstånd enligt denna lag. Tillstånd krävs inte heller för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade och som äger rum under högst fyra timmar om dygnet från en sådan radiosändare.

Föreskrifter om tillstånd att inneha eller använda radiosändare finns i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

2 §

Tillstånd att sända TV-program meddelas av regeringen, om sändningsverksamheten finansieras genom medel från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om TV-avgift, och i annat fall av Radio- och TV-verket.

Tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag meddelas av Radio- och TV-verket.

Tillstånd att *sända TV-program och tillstånd att till hela landet eller till utlandet sända ljudradioprogram* meddelas av regeringen. Regeringen meddelar också tillstånd att bedriva lokala digitala ljudradiosändningar.

Tillstånd att sända närradio enligt 4 kap. meddelas av Radio- och TV-verket.

Tillstånd att sända lokalradio enligt 5 kap. meddelas av Radio- och TV-verket.

Radio- och TV-verket får vidare meddela tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända *TV-program eller ljudradioprogram* som inte är närradio eller lokalradio. Verket får förena ett sådant tillstånd med villkor enligt 3 kap. 1–3 §§ samt besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela tillstånd att sända ljudradioprogram i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller lokalradio.

3 kap. Sändningar med tillstånd av regeringen

Tillstånd att till hela landet eller till utlandet sända ljudradioprogram meddelas av regeringen. Regeringen meddelar också tillstånd att bedriva lokala digitala ljudradiosändningar.

Radio- och TV-verket får vidare meddela tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradioprogram som inte är närradio eller lokalradio. Verket får förena ett sådant tillstånd med villkor enligt 3 kap. 7–9 §§ samt besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

3 kap. Sändningar av TV-program och andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio

1 §

Regeringen beslutar vilket sändningsutrymme och vilka sändningsområden som får upplåtas för TV-sändningar. I beslutet skall anges hur utrymmet skall fördelas mellan fri-TV och betal-TV samt inom fri-TV.

2 §

Ett tillstånd att sända TV-program skall avse fri-TV eller betal-TV.

Ett tillstånd att sända fri-TV innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Ett tillstånd att sända betal-TV innebär rätt att sända det antal

program som anges i tillståndet. Om inte annat anges i tillståndet får sändningsrätten utövas endast om avtal om upplåtelse av sändningsutrymme ingås med ett operatörsföretag.

3 §

Antalet tillstånd att sända fri-TV får begränsas, om det är nödvändigt för att garantera en ändamålsenlig användning av sändningsutrymmet.

Tillstånd att sända fri-TV får endast beviljas programföretag som bedöms ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under tillståndstiden.

Vid beviljande av tillstånd skall därutöver särskilt beaktas att sändningsutrymme kan tas i anspråk

1. för olika programtjänster som kompletterar varandra så att sändningarna som helhet kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar,

2. för lokala och regionala program, och

3. av så många oberoende programföretag som möjligt.

4 §

När regeringen meddelat beslut om sändningsutrymme enligt 1 § skall Radio- och TV-verket för att garantera en ändamålsenlig användning av sändningsutrymmet fastställa det högsta antal tillstånd att sända betal-TV som kan meddelas. Verkets beslut skall omprövas när det finns anledning till det.

Vid beviljande av tillstånd att sända betal-TV skall 3 § tredje stycket tillämpas.

5 §

Ett tillstånd som meddelas av regeringen får innebära rätt att

Ett tillstånd som meddelas av Radio- och TV-verket får innebära

endast vidareända program som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av någon annan. I ett sådant beslut får föreskrivas att bestämmelserna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

rätt att endast vidareända program som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av någon annan. I ett sådant beslut får föreskrivas att bestämmelserna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

6 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen *att sända ljudradioprogram* innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

1 §

Sändningstillstånd som meddelas av regeringen får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i ljudradion och televisionen.

Ett sändningstillstånd får därutöver förenas med villkor som anges i 2–4 §§.

7 §

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i ljudradion och televisionen.

2 §

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

8 §

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor om skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,
2. sända under en viss minsta tid,
3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,
4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,
5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,
6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,
7. använda en viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor,
8. använda vissa radiosändare,

9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,

10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,

11. sända genmälen,

12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,

13. sända ett mångsidigt programutbud,

14. regionalt sända och producera program,

15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,

16. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna lag,

17. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

18. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

3 §

Villkor för sändningstillstånd får också avse förbud mot att sända

1. reklam eller andra annonser, och

2. även andra sponsrade program än sådana som anges i 7 kap. 8 § andra stycket, 9 § och 10 § andra stycket.

Ett sändningstillstånd får även förenas med villkor om förbud mot att diskriminera annonsörer.

4 §

Villkor för sändningstillstånd får innebära att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag som erhåller tillståndet inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

16. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

17. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

9 §

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor om förbud mot att sända

10 §

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradio-program än närradio och lokalradio får förenas med villkor som innebär att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag som erhåller tillståndet inte får

förändras mer än i begränsad Bilaga 5
omfattning.

11 §

Radio- och TV-verket får besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända TV-program.

12 §

I ett tillstånd som meddelats enligt 3 § får införas en förklaring om att sändningarna omfattas av vidareändningsplikt enligt 8 kap. 1 §. En sådan förklaring får endast införas under förutsättning att sändningsverksamheten utövas opartiskt och sakligt samt att sändningarna innehåller ett mångsidigt utbud där det skall ingå nyheter. Förklaringen skall innehålla uppgifter om dessa krav.

Den som innehar ett tillstånd vari intagits en förklaring enligt första stycket skall på begäran tillhandahålla den programbärande signalen för en programtjänst till den som enligt 8 kap. 1 § är skyldig att vidareända denna eller som sannolikt inom rimlig tid skulle omfattas av en sådan skyldighet, om programtjänsten distribueras i nätet utan kostnad för själva mottagningen.

13 §

Ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag innebär rätt att inom det sändningsutrymme som anges i tillståndet bestämma vilka TV-program som får sändas och på vilka villkor det får ske. Samtidig sändning får ske av det antal program i varje område och under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Sändningsutrymme som tilldelats ett operatörsföretag får endast användas för sändning av TV-program som omfattas av tillstånd enligt 4 §.

Ett operatörsföretag skall upplåta sändningsutrymme åt den som erhållit tillstånd att sända betal-TV utan krav om att träffa avtal med ett operatörsföretag för att kunna utnyttja sin rätt att sända. Operatörsföretaget har därvid rätt till ersättning för sändningsutrymme som upplåtits. Ersättningen får grundas endast på de kostnader operatörsföretaget har för upplåtelsen.

14 §

Antalet tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag får begränsas om det är nödvändigt för att garantera en ändamålsenlig användning av sändningsutrymmet.

Tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag får inte meddelas den som

1. kan antas sakna finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva verksamheten varaktigt och med god kapacitet och kvalitet, eller

2. genom ägande eller på annat sätt ensam eller tillsammans med annan som bedriver verksamhet rörande produktion eller distribution av TV-program kan utöva ett bestämmande inflytande över annan som bedriver sådan verksamhet, eller på motsvarande sätt står under inflytande av annan som bedriver sådan verksamhet.

15 §

Ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag får meddelas den som kan antas nyttja sändningsutrymmet på ett sätt som leder till vidaste möjliga

yttrandefrihet, informationsfrihet och mångfald. Därvid skall särskild vikt fästas vid

1. den sammansättning av TV-program som sökanden har för avsikt att upplåta sändningstid till,
2. vilken täckningsgrad sändningarna skall ha,
3. den tekniska kapacitet och kvalitet med vilken sökanden avser att bedriva verksamheten, och
4. sökandens oberoende i förhållande till annan som bedriver verksamhet inom press, radio och TV.

Om det vid en prövning enligt första stycket bedöms att två eller flera sökande är likvärdiga och kan inte samtliga beviljas tillstånd skall tillstånd meddelas den eller dem som är villiga att betala det högsta priset för tillståndet.

16 §

Den som erhåller tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag skall till staten erlægga betalning för tillståndet i enlighet med det anbud som tillståndshavaren lämnat.

Radio- och TV-verket får meddela närmare föreskrifter om villkor för betalningen.

17 §

Ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag får förenas med villkor om skyldighet att inom det sändningsutrymme som anges i tillståndet tillse att

1. TV-program sänds till hela landet eller till en viss del av landet,
2. sändning sker under en viss minsta tid,
3. ett visst minsta antal program sänds samtidigt i varje område, och
4. sändningarna utformas på ett sådant sätt att de blir tillgängliga

för funktionshindrade.

Ett sådant tillstånd får vidare förenas med villkor om skyldighet att

1. använda en viss sändningsteknik och samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor, och

2. distribuera ett utbud av TV-program med viss sammansättning.

Tillståndet får också förenas med villkor som innebär att ägarförhållandena och inflytandet i operatörsföretaget samt dess ägande och inflytande i annan som bedriver verksamhet inom produktion och distribution av TV-program än de som sänder radioprogram genom tråd inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

18 §

Den som erhållit tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag skall tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet.

19 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända TV-program gäller för sex år. Tillståndet förlängs på oförändrade villkor med fyra år, om tillståndshavaren önskar det och regeringen inte senast två år före tillståndstidens utgång meddelat att tillståndet inte kommer att förlängas eller att regeringen önskar förändra villkoren.

Ett tillstånd som meddelats av Radio- och TV-verket att sända TV-program gäller för två år. Tillståndshavaren har rätt till förlängning av tillståndet på oförändrade villkor med ytterligare två år, om inte särskilda skäl talar emot det. Sådan förlängning får ske vid två tillfällen.

Om det finns särskilda skäl får Radio- och TV-verket besluta att ett tillstånd att sända TV-program skall gälla för kortare tid än två år.

Ett tillstånd som meddelats av Radio- och TV-verket att bedriva verksamhet som operatörsföretag gäller för sex år.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

7 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen gäller för viss tid.

Ett tillstånd som har meddelats för en tid av minst fyra år förlängs på oförändrade villkor med ytterligare fyra år, om tillståndshavaren önskar det och regeringen inte senast två år före tillståndstidens utgång meddelat att tillståndet inte kommer att förlängas eller att regeringen önskar förändra villkoren.

8 §

Innan regeringen meddelar beslut om tillstånd skall den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen avser att förena med tillståndet. Beslut om sändningstillstånd får endast innehålla villkor som den sökande godtagit

20 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradio-program gäller för viss tid.

21 §

Innan beslut om tillstånd meddelas skall den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen eller Radio- och TV-verket avser att förena med tillståndet. Beslut om tillstånd får endast innehålla villkor avseende sändningarnas innehåll som den sökande godtagit.

22 §

Om ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag återkallas eller om verksamheten annars upphör, får Radio- och TV-verket meddela någon ett tillfälligt tillstånd att bedriva verksamheten till dess att ett nytt tillstånd har beviljats med tillämpning av 15 §.

23 §

Om ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag övergår från ett operatörsföretag till ett annat skall det tidigare operatörsföretaget utan dröjsmål

föra över registerdata om abonnenter och programkort. Äger det tidigare operatörsföretaget de programkort som abonnenterna innehar skall även på begäran äganderätten till korten föras över.

Den som för över registerdata och rättigheter enligt första stycket har rätt till skälig ersättning av den till vilken överföring sker. Detsamma gäller om överföring sker genom Radio- och TV-verkets försorg av säkerhetskopia som verket erhållit enligt 9 kap. 9 §.

Radio- och TV-verket får meddela närmare föreskrifter om överföring av registerdata och rättigheter enligt första stycket.

6 kap.

8 §¹⁰

Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd av regeringen skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till

1. att mer än hälften av den årliga sändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung, och
2. att minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter; en så stor andel som möjligt bör utgöras av program som färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Som sändningstid anses i denna paragraf tid då det sänds program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, annonser och programtjänster som avses i 7 kap. 5 § fjärde stycket. I sändningstiden skall inte heller räknas in sändningar av endast text.

TV-sändningar enligt första stycket och ljudradiosändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med svenska artister och verk av svenska upphovsmän.

¹⁰ Bestämmelsens nuvarande lydelse utgörs av förslaget till beslut i prop. 2003/04:66, Reklamtid i TV.

7 kap.1 §¹¹

Före och efter varje sändning av annonser skall det sändas en särskild signatur som tydligt skiljer annonserna från övriga sändningar. Signaturen skall i televisionen bestå av både ljud och bild. I sökbar text-TV och i försäljningsprogram som avses i 5 § fjärde stycket skall signaturen alltid vara löpande, men behöver endast anges i bild.

I fråga om sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen medge undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet enligt 6 §.

I fråga om sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen medge undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet enligt 6 §. *Undantag får även medges av Radio- och TV-verket i fråga om sändningar av TV-program som verket lämnar tillstånd till.*

Med annonser avses reklam samt sändningar som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan.

8 kap.1 §¹²

Var och en som äger eller annars förfogar över *en anläggning för trådsändning där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder* skall se till att de boende i fastigheter som är anslutna till *anläggningen* kan ta emot TV-sändningar som sker med tillstånd *av regeringen och som är avsedda att tas emot i området utan villkor om särskild betalning. Skyldigheten gäller endast för sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det skall ingå nyheter.*

Sändningarna skall kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. *Ett program som har sänts ut enbart med digital*

Var och en som äger eller annars förfogar över ett *elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av TV-sändningar till allmänheten genom kabel* skall, om ett betydande antal hushåll anslutna till nätet använder det som sitt *huvudsakliga medel för att ta emot TV-sändningar*, se till att de boende i fastigheter som är anslutna till nätet kan ta emot TV-sändningar som sker med tillstånd *som innehåller en förklaring enligt 3 kap. 12 §.*

TV-sändningar enligt första stycket skall kunna tas emot av de boende på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen.

¹¹ Bestämmelsens nuvarande lydelse utgörs av förslaget till beslut i prop. 2003/04:66, Reklamtid i TV.

¹² Den föreslagna lydelsen innehåller såväl sändningar som utredningen föreslagit i sitt delbetänkande *Must carry* (SOU 2003:109) som ändringar föranledda av övervägandena i detta delbetänkande. De ändringar som föreslås i detta betänkande är understrukna.

teknik behöver sändas vidare endast om det sänds andra program i anläggningen med digital teknik. Det behöver då sändas vidare endast digitalt.

Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikt enligt första stycket omfattar högst tre samtidigt sända TV-program som sänds av tillståndshavare vars verksamhet finansieras genom anslag från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om TV-avgift och högst ett TV-program som sänds av en annan tillståndshavare.

Skyldighet enligt första stycket gäller inte för en anläggning där ett begränsat antal TV-program förs fram till abonnenterna genom ett kopplat telenät med hjälp av digital teknik.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 3 kap. 5 §.

Om vidareändningsplikten enligt första stycket medför kostnader avseende ersättning på grund av avtalslicens som avses i 26 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk som är orimligt betungande för den som ansvarar för vidareändningen, har denne rätt till ersättning av tillståndshavare vars sändningar vidareänds.

9 kap.

2 §

Granskningsnämnden för radio och TV övervakar genom granskning i efterhand om sända

Granskningsnämnden för radio och TV har i annat fall än som avses i 1 § tillsyn över

program står i överensstämmelse med denna lag och de villkor som kan gälla för sändningarna. Granskningsnämnden övervakar även att bestämmelsen om exklusiva rättigheter i 6 kap. 10 § följs.

efterlevnaden av lagen samt de beslut om villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Tillsyn över sändningarnas innehåll får ske endast genom granskning i efterhand.

Bestämmelserna om reklam i 7 kap. 3 och 4 §§ samt 10 § första och tredje stycket övervakas dock av Konsumentombudsmannen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidare-sändning enligt 3 kap. 5 § skall inte granskas av Granskningsnämnden för radio och TV.

Finner Granskningsnämnden för radio och TV att en sändning innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 6 kap. 2 §, skall nämnden göra anmälan om förhållandet till Justitiekanslern.

4 §

Var och en som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd *av regeringen* skall årligen till Radio- och TV-verket redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 6 kap. 8 § första stycket.

Var och en som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd skall årligen till Radio- och TV-verket redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 6 kap. 8 § första stycket.

5 §

På begäran av Radio- och TV-verket skall den som sänder TV-program över satellit *eller med stöd av tillstånd av regeringen* lämna upplysningar om vem som äger företaget och på vilket sätt verksamheten finansieras.

På begäran av Radio- och TV-verket skall den som sänder TV-program över satellit lämna upplysningar om vem som äger företaget och på vilket sätt verksamheten finansieras.

7 §

Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheterna upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

9 §

Ett operatörsföretag skall tillhandahålla Radio- och TV-verket en kopia av registerdata om abonnenter och programkort.

Radio- och TV-verket får meddela närmare föreskrifter om tillhandahållande av säkerhetskopior enligt första stycket.

12 §

Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen har rätt att få verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som avser åtgärder enligt denna lag. Därvid gäller bestämmelser i utökningsbalken om sådan verkställighet som avses i 16 kap. 10 § den balken.

10 kap.

5 §

Den som åsidosätter de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser och sponsrade program som föreskrivits med stöd av 3 kap. 3 § första stycket, 2. bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 6 kap. 4 §, 3. bestämmelserna om annonser i 7 kap. 1 och 5–7 b §§, 4. bestämmelserna om andra annonser än reklam i 6 kap. 5 § och 7 kap. 2 och 3 §§, 5. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. 8 och 9 §§ samt 10 § andra stycket, 6. bestämmelsen om reklam i 7 kap. 11 §, eller 7. bestämmelsen om exklusiva rättigheter i 6 kap. 10 §.	1. villkor om annonser och sponsrade program som föreskrivits med stöd av 3 kap. 9 § första stycket,

Vid prövning av frågan om avgift skall påföras skall rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

8 §

Granskningsnämnden för radio och TV får besluta att den sändande på lämpligt sätt skall offentliggöra nämndens beslut, när nämnden funnit att någon har brutit mot villkor som beslutats

Granskningsnämnden för radio och TV får besluta att den sändande på lämpligt sätt skall offentliggöra nämndens beslut, när nämnden funnit att någon har brutit mot villkor som beslutats

med stöd av 3 kap. 1 §, 2 § eller 3 § andra stycket, eller bestämmelsen om beriktigande i 6 kap. 3 § första stycket.

Beslutet, som får innefatta ett föreläggande vid vite, får inte innebära att offentliggörande måste ske i den sändandes program.

9 §

Den som åsidosätter de bestämmelser som anges i denna paragraf får föreläggas att följa bestämmelserna. Ett föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. närradiosändningars och lokalradiosändningars innehåll samt skyldighet att i lokalradio sända eget material och program med lokal anknytning (5 kap. 11 § 2 och 3, 6 kap. 6, 7 och 7 a §§),

2. beteckningar (6 kap. 9 §),

3. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarföretag (8 kap. 1, 2 och 4 §§),

4. tillståndsvillkor enligt 3 kap. 8 § 1–8 och 14–17 samt 17 § första och andra stycket,

5. skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor (3 kap. 18 §),

4. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4–7 §§),

5. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

6. skyldighet att lämna upplysning om sändningstider i närradio (9 kap. 9 § första stycket),

7. skyldighet att lämna upplysningar om programinnehåll (9 kap. 9 § andra stycket),

8. varning (6 kap. 2 §),

9. skyldighet att lämna uppgifter till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 10 §), eller

10. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 11 §).

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 5–10 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–6 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 5 och 6 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

6. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4 §),

7. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

9. skyldighet att tillhandahålla Radio- och TV-verket säkerhetskopior (9 kap. 9 §), eller

10. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 10 §).

Föreläggande enligt första stycket 1, 2, 4, 5, 7, 8 och 10 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3, 6, 7 och 9 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 7 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

13 §

En handläggningsavgift får tas ut av den som ansöker om tillstånd hos Radio- och TV-verket enligt 3 kap. 3, 4 och 15 §§.

Handläggningsavgiften skall motsvara Radio- och TV-verkets årliga kostnader för handläggningen av ärendet.

11 kap. Återkallelse av tillstånd

Ett tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program skall återkallas på begäran av tillståndshavaren. Ett sådant beslut får också återkallas enligt vad som anges i 2–5 §§. Beslut om återkallelse enligt någon av dessa paragrafer får meddelas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot föreskrifterna i 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§, eller

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1–4 §§ har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

11 kap. Återkallelse av tillstånd, m.m.

1 §

Ett tillstånd skall återkallas på begäran av tillståndshavaren. Ett tillstånd får också återkallas enligt vad som anges i 2–5 och 7 §§ eller ändras enligt vad som anges i 2 och 7 §§.

2 §

Ett tillstånd att sända TV-program, bedriva verksamhet som operatörsföretag eller som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram får återkallas eller ändras, om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot föreskrifterna i 3 kap. 18 §, 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§,

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 7–10 §§ har åsidosatts på ett väsentligt sätt,

3. den som sökt tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter av betydelse för tillståndet, eller

4. tillståndshavaren trots påminnelse inte erlagt betalning enligt 3 kap. 16 §.

Ett tillstånd får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

7 §

Beslut om återkallelse av tillstånd enligt 2–5 §§ får meddelas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande.

Beslut om ändring av tillstånd enligt 2 § andra stycket 2 får meddelas endast om tillståndshavarens rätt enligt 3 kap. 2 § andra stycket kan tillvaratas.

8 §

En förklaring enligt 3 kap. 12 § om att en sådan sändning omfattas av vidare sändningsplikt enligt 8 kap. 1 § får återtagas om tillståndshavaren

1. lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att lämna uppgifter av betydelse för förklaringen,

2. på ett väsentligt sätt underlåtit att iaktta de förutsättningar på vilka förklaringen grundats, eller

3. åsidosätter sin skyldighet att tillhandahålla programtjänst enligt 3 kap. 12 § andra stycket.

12 kap. Handläggningen av ärenden om särskilda avgifter, vite och återkallelse

Ärenden om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 1 § eller 3 kap. 2 § 9–12 och om överträdelse av 6 kap. 1–3 §§ skall på talan av Justitiekanslern tas upp av allmän domstol.

I övriga fall prövas ärenden om återkallelse av tillstånd av Radio- och TV-verket.

12 kap. Handläggningen av ärenden om särskilda avgifter, vite och återkallelse, *m.m.*

1 §

Ärenden om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 7 § eller 3 kap. 8 § 9–12 och om överträdelse av 6 kap. 1–3 §§ skall på talan av Justitiekanslern tas upp av allmän domstol.

Ärenden om ändring av tillstånd och om återtagande av förklaring enligt 3 kap. 12 § prövas av den som meddelat tillståndet.

2 §

Har tillståndet meddelats av regeringen, får en fråga om återkallelse tas upp först efter anmälan av regeringen, om inte tillståndshavaren själv begärt att tillståndet skall återkallas.

I andra fall än i första stycket får en fråga om återkallelse eller en fråga om ändring av tillstånd tas upp, förutom på begäran av tillståndshavaren, på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan eller efter anmälan av Granskningsnämnden för radio och TV.

Är det fråga om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som skall granskas av Granskningsnämnden för radio och TV enligt 9 kap. 2 § skall Radio- och TV-verket begära in yttrande från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

Innan regeringen eller Radio- och TV-verket meddelar beslut i ärende om återkallelse eller ändring av tillstånd på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som skall granskas av Granskningsnämnden för radio och TV enligt 9 kap. 2 § skall yttrande inhämtas från nämnden. Tillståndet får återkallas eller ändras endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

Det som sägs i denna bestämmelse om återkallelse av tillstånd gäller även återtagande av förklaring enligt 3 kap. 12 §.

13 kap.

1 §

Beslut enligt denna lag av Radio- och TV-verket om meddelande av tillstånd att sända närradio, fördelning av sändningstid i närradion och återkallelse av tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut enligt denna lag av Radio- och TV-verket om meddelande av tillstånd att sända *TV-program och* närradio, *förklaring enligt 3 kap. 12 §*, fördelning av sändningstid i närradion, *tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag, samt ändring* och återkallelse av tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslutet gäller omedelbart, även om det överklagas.

3 §

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV eller Radio- och TV-verket om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–3 *och* 8–10 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV eller Radio- och TV-verket om förelägganden som har förenats med vite enligt *9 kap. 7 §*, 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–5, *9 och* 10 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 9 och 10 samt 10 § gäller omedelbart, om inte något annat förordnas.

Förelägganden enligt *9 kap. 7 §*, 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 4, 5, 9 och 10 samt 10 § gäller omedelbart, om inte något annat förordnas.

1. Denna lag träder i kraft den

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om dels sändningar av TV-program som sker med analog utsändningsteknik, dels övriga sändningar som har skett före ikraftträdandet.

Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att yttra sig över delbetänkandet Nytt regelverk för marksänd digital-TV (SOU 2004:39).

Justitiekanslern, Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Kommerskollegium, Handikappombudsmannen, Stockholms universitet (juridiska fakultetsnämnden), Kungl. Tekniska högskolan, Konsumentverket, Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket, Post- och Telestyrelsen, Konkurrensverket, Annonsörföreningen, Bostream AB, Boxer TV-Access AB, Branschföreningen för innehålls- och tjänsteleverantörer (BitoS), Bredbandsbolaget, Canal Digital Sverige AB, Canal+ Television AB – CANT, Centrala antennföreningen, Com Hem AB, Discovery Communications Europé, DTU Television AB, Eurosport S.A., Fastighetsägarna Sverige, Föreningen Copyswede, Föreningen för svensk medie- och kommunikationsforskning, Föreningen Norden, Företagarna, Försäkringsaktiebolaget Skandia, Hyresgästföreningen, IT-företagen, Kabelvision AB, Kanal 5 AB, Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd, Landsorganisationen, Länkomedia AB, Modern Times Group AB, MTV Europé, Non Stop Television AB, Riksförbundet Öppna kanaler, Skånekanalen AB, Svenska kabel-TV-föreningen, Svenskt näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO), Sveriges bostadsrättsföreningars centralorganisation, Sveriges konsumenter i samverkan, Sveriges konsumentråd, Sveriges reklamförbund, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB, TeliaSonera AB, Teracom AB, Tjänstemännens centralorganisation, Turner Entertainment Networks International Limited, TV 4 AB, UPC Sverige AB och Villaägarnas riksförbund.

Därutöver har skrivelser inkommit från Svenska Journalistförbundet och Sveriges Radio AB (SR).